

MAGYAR LAP

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Köre
BUDAPEST
Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R. T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Megtörténtek az előkészületek a külföldről hazatérő uralkodó ünnepélyes fogadtatására

A külügyminiszter beszámolt a minisztertanácsnak a londoni tárgyalásokról. — Francia és belga lap-szemle II. Károly király párizsi és brüsszeli tartózkodásáról

Bucurestiből jelentik: Az uralkodó látogatásának hivatalos jellege csakis angliai útjára terjedt ki, Belgiumban és Franciaországban pedig, mint magánember tartózkodik, Calais-tól kezdődően a kíséret összetételében változás történt, illetőleg *Petrescu-Comnen* kül-

ügyminiszter, *Starcea* szertartásmester és *Flondor* udvarnagy visszatértek az országba. Az uralkodó és a trónörökös útjuk további során *Urdareanu* Ernest udvari miniszter és a szolgálatot teljesítő szárnysegédek kísérik.

Francia lapok méltató cikkei az uralkodóról

Párizsból jelentik: A francia sajtó még mindig foglalkoztatja *Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda látogatása*. A tapasztalt meleg fogadtatással kapcsolatban a lapok ismét hangsúlyozzák azt a rokonszenv nyilvánítást, amellyel a francia nép és a kormány a királyi vendégeket fogadta. Nagy cikkekből számolnak be a látogatásról, közlik *Ófelsége II. Károly királynak és Mihály nagyvajdának fényképeit és részleteket elevenítenek fel a királyi vendégek életéből.*

A „Le Figaro” többek között a következőket írja:

— Tudott dolog, hogy a román királynak mértékadó szerepe van országának közgazdasági és külpolitikai irányításában. Ez a tény annál is fontosabb mivel Románia az új hatalmi csoportok keresztvezésében fekszik s így jelentősége a Csehszlovák probléma megoldása után megnőtt. Az újság hozzá fűzi, hogy *Ófelsége II. Károly király* a legutóbb lezajlott válság alkalmával kivételes bátorságról tett tanúbizonyságot, tiszteletben tartva az ország szerződéseit és továbbra is fenntartva ugyanazokat a politikai kapcsolatokat, amelyek a barátságos államokhoz fűzik.

Az „Excelsior” miután Romániának a szeptemberben lezajlott válság alkalmával, magatartását méltatta, a következőket írja:

— A francia-román barátságban az érdekek és az érdekek teljesen megegyeznek.

Bucurestiből jelentik: A *Curentul* című lap írja: *Ófelsége II. Károly király* nagy népszerűségnek örvend a földműves és a munkás néposztály előtt éppen úgy, mint a román hadsereg kebelében. Nemcsak katona, hanem vezető is, aki ügyesen kihasználja tekintélyét és azt mindenki által el is ismerteti. Ugyanabban az időben államférfi és ügyes diplomata, aki politikai mozgalmakat és a román nép karakterisztikus irányvonalait irányítja. A „L'Ordre” — megállapítja, hogy a nemzetközi eseményekkel kapcsolatban *II. Károly király* nagy akarattal és lelkesültséggel dolgozott és a nehéz helyzetben is megőrizte teljes működési szabadságát, anélkül, hogy bárkit is megbántott volna. A király azt akarja most, hogy

a kelet is megértse működését és vegye számba azt. Románia uralkodója tisztába jött azoknak a kapcsolatoknak szükségességével, amelyek Franciaországot és Romániát összekötik. Ezek a kapcsolatok ma még fontosabbak, mint valaha. Franciaország elvan határozva, hogy közgazdasági téren együtt dolgozzon és támogassa Romániát a lehetőségek határáig.

A belga sajtó írja: „Az uralkodó az egyensúly és nyugalom tényezője lett”

Brüsszélből jelentik: A belga sajtó is még mindig *Ófelsége látogatásának hatása* alatt áll. A *Gazeta* című nagy belga lap „*Ófelsége II. Károly király* nemcsak nagy diplomata, hanem nagy katona is” címmel kétoldalas cikket ír azokról a reformokról, melyeket az uralkodó végrehajtott és méltatja a román hadsereg átszervezés érdekében kifejtett munkáját. A *Le Soir* című lap megállapítja, hogy az *Uralkodó* páratlan intelligenciával, munkakészséggel és bátorsággal hajtotta végre reformjait s maga köré tömörítette mindazokat, akik az ország érdekeit fölébe helyezik a muló világnemzeti áramlatoknak. Így az uralkodó egyensúly és

Nagy előkészületek Bucurestiben Károly király fogadására

Bucurestiből jelentik, hogy a fővárosban folynak az előkészületek az uralkodó fogadtatására. *Victor Dombrovski* főpolgármester szerdán kiáltványban fogja közölni a király hazaérkezésének pontos időpontját. Ha ez a hivatali órák idejére esne, az összes köztisztviselők minisztertanácsai hozzájárulás alapján abbahagyják a munkát, hogy megjelenhessenek *Ófelsége* fogadtatásán.

Beszámoló a nemzetközi helyzetről a minisztertanács előtt

Bucuresti. Saját tud. Kedden este minisztertanács volt, amelyen *Petrescu-Comnen* külügyminiszter beszámolt a kormány tagjainak azokról a tárgyalásokról, amelyeket angol politikusokkal folytatott, a napirenden levő nemzetközi kérdésekről.

Francia kísérlet a liberalizmus visszahozatalára

Egyszerre 34 törvényrendelet jelent meg múlt hétfőn Franciaország hivatalos lapjában arról, hogy milyen új rendet kell megvalósítani a pénzügyi és közgazdasági életben. Az új rend szükséges azért, mert az állam háztartása összeomlással fenyegetett. Daladier miniszterelnök a maga pártjának október végén tartott nagygyűlésén kímélet nélkül föltárta az ország pénzügyi helyzetét. Eszerint az 1939-ik évi országos költségvetésben 64 milliárd frankra megy föl a bevételi hiány; de ez még csak a rendes költségvetés terhe. Ezenkívül külön rendkívüli költségvetés szól arról, hogy a fegyverkezési kiadásokra újabb 30 milliárdos hitel szükséges. Az államadóssági törlesztések szolgálatára 8 milliárd az előirányzat. A községek és megyék költségvetései ellátására is kell még további 28 milliárdnyi adózás.

Mindez együttvéve 130 milliárdra menő összeg, melyhez képest az állam eddigi rendes bevétele csak 66 milliárd. Magának az országnak a nemzetgazdasági jövedelme, vagyis a francia tőke és munka összes termelésének a bevételi többlete nem haladja túl az évi 220 milliárdot. Eszerint az összes nemzeti jövedelemnek még a felerészénél is többet kell arra fordítani, hogy az állam pénzügyeit rendben lehessen tartani. A nemzeti jövedelem ilyen súlyos igénybevétele huzamosan nem tarthat anélkül, hogy a termelő tevékenység meg ne bénuljon, s a nemzeti vagyon el ne értéktelenedjék.

Az orvoslási mód elsősorban az, hogy a nemzeti jövedelmet emelni kell. Hogy a jelenlegi 130 milliárdos túlterhet könnyebben lehessen hordozni, legalább is ugyanennyivel kellene emelni a nemzeti jövedelmet, vagyis a mostani 220 milliárdról 350 milliárdra kellene fokozni. Azonban ennek eléréséhez eddig az, hogy a franciaországi tőke és munka közel egy évtized óta folytonosan harcban volt egymással, s a termelési eredmények ez idő alatt szinte ijesztően lecsökkentek. A vállalkozások a bizonytalanságok miatt rendre tartózkodóbbak lettek. A folyamatnak csak betetőzése volt, hogy a Blum-kormány a munkásság előtti népszerűsködés okából behozta a 40 órás munkahét kötelezővé tételét. Ezt a negyven órát aztán az egyes üzemek úgy osztották be, hogy a munkások hetenkint 5 napon át dolgoztak 8—8 órát és két vasárnapot tartottak.

A két vasárnap rendszere természetesen még jobban megkevesébbítette a termelést, s ezzel a nemzeti jövedelmet. Hozzájárult ehhez az is, hogy az üzemekben lábrakapott az a kommunista módszer, mely a munkások követeléseit kikényszerítésére állandóan a gyárak és műhelyek birtokbavételét és tartós megszállását alkalmazta. A tőkés vállalkozók számára ez a tulajdonjogi bizonytalanság újabb ok volt arra, hogy tartózkodjanak úgy a nagyobb befektetésektől, mint új piacok keresésétől, illetve a meglévő piacoknak megfelelő készletekkel való ellátásáról. Ezek miatt a francia termelési eredmények úgy leromlottak, hogy minden más kivitelű állammal szemben Franciaország az utolsó helyre került.

A nemzeti jövedelem ilyen katasztrófális csökkenését minden szemlélő arra vezette vissza, hogy a munkamenet megzavarodása,

CORSO (HEYMAN) MOZGÓ

Ma és mindennap a francia filmgyártás
velencei aranyérmét nyert filmje

MEGBELYEGZETT

izgalmas, szórakoztató és megható, eredeti kínai felvételekkel
Főszereplők: Victor Franzen, Sessus Havakawa

a nemzeti munkamennyiségben előállott hiány a baj legfőbb okozója. Így vált szinte jelképező összefoglalássá, hogy a 40 órás munkahét tulajdonképpen munkátlaniságot jelent, s a termelési tényezők összhangjának ez a munkaidőbeli rövidítés a legnagyobb akadály. Hogy a kevesebb munkaidő, s a munkások erőinek kellő pihentetése a társadalmi fejlődés egyik legeszményibb követelményei közé tartozik, ez bizony az előállott termelési zavarban szinte elmosódott a tekintetek előtt. A legjobban ostromozott bűnbakk lett a 40 órás munkahét úgy a közgazdasági körökben, mint a régi rend visszaállítására törekvő politikai irányzatokban.

A most kibocsátott 34 törvényrendeletben így került az élre több olyan intézkedés, mely a 40 órás munkahétet elvileg fenntartja ugyan, de eltérli a második vasárnapot, s a 40 órát 6 napra osztja szét. Amellett a munkabérek megfelelő százaléku emelésével külön díjakat állapított meg a túlórákért, s az 50 órás munkahétet tette ilyen túlórázásokkal kötelezővé. Még ezen is túlhaladhatnak a vállalkozók, ha előzetes bejelentéssel megszerezték hozzá a hatóságok hozzájárulását. A törvényrendeletek az így megengedett túlórázások megtagadását külön büntetéssel is sújtják. A megtorlás különösen nagy az olyan üzemekben, melyek állami érdekek.

Ezzel tehát tulajdonképpen kiküszöbölték a 40 órás munkahétet. Azonban ha a munkamennyiség kötelező szaporítását így biztosították is, máról-holnapra mégse állhat elő a nemzeti jövedelemnek olyan emelkedése, mely a 130 milliárdos pénzügyi hiányt leküzdni tudja. Ehhez a tőkének nagyobb felbátorodása is szükséges. Aztán idő is kell hozzá, míg a francia termelés visszaszerzi a maga régi piacait, sőt újakat is szerez azokhoz. Egy egészen új belemelésre van szükség, melyben a tőke új és nagy befektetéseket alkalmaz, s a munka is beleszokik a tartalmasabb és folyton élénkítőbb ter-

melési lendületbe. Mindaddig azonban a pénzügyek mai deficités állapota nem maradhat fenn, mert ez csak az új termelési összhang kialakulását késlelteti.

Eppen azért a 34 törvényrendelet az állam pénzügyeit is külön gyors operációk alá vette. Adókat emelt, a forgalmi életet is újabb fogyasztási adókkal terhelte, de ezen fölül az állami költségvetésben is lényeges megtakarításokat írt elő. Csak éppen a 25 milliárdos fegyverkezési kiadásokat nem érintette. Ellenben a Nemzeti Banknál levő államadósságokat egyetlen metszéssel kioperálta, még pedig oly módon, hogy a Nemzeti Bank aranykincsét a viláfgazdasági értékszínvonalon való fölbecsülés alá vétele. Az aranykincsnek így előálló értékcsökkenésével fizetik ki az államadósságot. Az állam pedig többé nem vehet igénybe a Nemzeti Banktól előlegeket, s az így felszabaduló hitelmennyiség ezután a magángazdaság rendelkezésére fog állani.

Reynaud Pál pénzügyminiszter az, aki

a pénzügyek ilyen hirtelen rendezésével, s a közgazdasági élet messzibbmenő felszabadításával és fölbátorításával ennek az egész mentőmunkának az élére állott. Róla is nevezték el azt a 34 rendeletet, mely ezt a mentőmunkát előírja. Főelve az, hogy minden eddigi munkás-szervezeti, illetve állami beavatkozástól meg kell menteni a termelési folyamatot, vissza kell állítani a szabad termelési rendet, a — liberáliszmust. A marxizmus és a fasizmus vereségeinek most egymással, hogy melyik legyen a gazdasági élet irányítója. Ehhez képest alakult ki az állami beavatkozások rendszere egyik vagy másik irányban. Reynaud mindkét irány alól fel akarja szabadítani a gazdaságot, s a tőke és a nyereség körüli szabad versenyt akarja megint urrá tenni Franciaországban. Három esztendőre kér erre a — visszaalakulásra.

Persze, hogy ezt megtehesse, azért parancsuralmi módszerekre, állami beavatkozásokra, korlátozásokra, tilalmakra, büntetésekre, irányított termelésre van szüksége. Vagyis fasizmusra. Mindenesetre érdekes kísérlet, mely így a szabadverseny legerősebb ellenfelével akarja visszahozatni a szabad versenyt. De ennek a kísérletnek az idegfeszültsége alatt áll ma az egész Franciaország, s az onnan induló világhatások mihamar másutt is érezhetőek lesznek.

Ribbentrop a hó végén Párizsba indul

Aláírásra kerül a német-francia barátsági nyilatkozat

Párizsból jelentik: Az *Oeuvre* szerint Weltzek német nagykövét kedden közölte Bonnet külügyminiszterrel, hogy Ribbentrop e hó utolsó napjaiban Párizsba látogat. Ezalkalommal aláírják a francia-német közös nyilatkozatot, melyről a müncheni megegyezés óta annyi szó volt. Ez a nyilatkozat lényegében támadást kizáró, uriemberi megállapodás lesz. A *Matin* úgy értesül, hogy Ribbentrop látogatása alkal-

mával légügyi egyezmény megkötésének lehetőségét is metárgyalják.

Berlinből jelentik: A külföldi sajtó sokféle magyarázatot fűzött *Bodenschatz* tábornok londoni utjához. Illetékes német helyen ezzel szemben utalnak arra, hogy nem hivatalos küldetésről van szó. *Bodenschatz* utjának semmiféle politikai jelentősége nincs és az tisztán magánjellegű.

Változnak az idők

Írta: Thury Lajos

Mi annakidején, nagyon régen valamikor, legjobb tudomásom szerint szolid, jó gyerekek voltunk. Sokan voltunk, négyen egy fészekben, a szűkebb családból is kikerült még néhány gyerek, sokat és kitartóan játszottunk együtt, mindig szeliden, gyermeki ártatlansággal és csendesen. Legalább most hiába próbálok visszafelé lapozni az emlékeimben, nem talállok bennük semmiféle zavaró gyermekszobalármát. Emlékszem, egyszer feljött hozzánk a kerekkepű, kopaszfejű fogorvos, aki alattunk lakott. Sokáig beszélgetett apánkkal, különböző panaszokkal kezdte, de végül ő is azt mondta, hogy nagyon derék, csendes gyerekek vagyunk, csak azt szeretné tudni, mivel csináljuk azt a szinpadit mennydörgésre emlékeztető nagy lármát, amitől a felesége elájult tegnap délután? Megmagyaráztuk neki, hogy a kerekkepű postakocsinkról van szó, amelyben egymást szoktuk húzni a szobában. Egyébként csendben voltunk, csak az jött közbe, hogy a kisöcsém, aki soros volt a postakocsi húzásában, nem akart megindulni és ezért végigváltam rajta az ostorral. Erre verekedés következett, amelyben kissé felfordult a szoba. A fogorvos nagyon méltányos ember volt, belátta, hogy rendkívüli esetről volt szó és nem vitakozott tovább.

Egyébként rengeteg játékunk volt, mind jólnevelt úrigyermekhez illő mulatságos és szellemes játékok. Voltak közöttük afféle körforgások, mint például a lánca, lánca. Eszterlánc mondókára menő. Kiváló időtöltés volt, először mindenki kifordult a körben, azután mindenki

befordult és helyreállt a teljes status quo ante. Most nem tudnám megmondani, mi volt a dolognak tulajdonképpen értelme, de akkoriban volt valami. Volt azután egy másik hasonló, bizonyos Jancsi bácsival és Mariskával, aki fésül a szép haját, már nem tudom, mi történt velük. Szép játék volt a csem-csem gyűrű, még inkább a gyűszűdugás látható helyre, a különféle zálogosdi, fekete-fehér, — igen-nem és mi van a hajón, továbbá a buj-buj-zöldág, zöld levelecske, amelynek csodálatos varázsa volt.

Ugy látszik, ma már mindezek a játékok teljesen ismeretlenek, kiveszték a gyermekek emlékezetéből, mintha csak az özönvíz előtt lettek volna szokásban. A multkoriban egyedül voltam nagy gyermekcsapattal, a felnőttek mind elmentek valahova és ráhagyták a gyerekeket, én majd vigyázok rájuk, hogy szépen játsszanak, hiszen meglehetősen tekintélyem van a gyermekek között. Így is volt, összegyűjtöttem valamennyit az udvaron és a pártfogó kezeskedésével beszéltem velük, mint afféle felnőtt ember, aki nem rátart, nem nagykepű, jókedvűen beáll a gyerekek közé és eljátszik velük.

— Na, gyerekek, játszani fogunk!

Nagy és nem éppen jóindulatú csend fogadta a bejelentésemet, néhány bizalmatlan tekintet kísérletében. Az egyik kicsi, szeplős, barna fiú, aki Feri névre hallgat és hatástlen-dős lehet, végül megkérdezte:

— Mit játszunk?

— Hát mit is? — Egy pillanatig válogattam az emlékeim között, azután taláalomra kiböktem: — Nagy kört csinálunk és azt játszuk, hogy lánca, lánca, eszterlánc, eszterlánci cerna. Ismered?

— Ismerem — felelte a fiú és végtelen megvetés volt a hangjában. — Olyan butasá-

got én nem játszom. Az már pólyásoknak sem való. Nagy, felnőtt embernek, hogy is juthat eszébe ilyen bolondság?

Többet egy szót sem pazarolt rám, hátat fordított és határozott léptekkel kivonult az utcára. Még csak rendre sem utasíthattam, mert éppen észrevettem, hogy a legkisebb gyerekek, a Gyuri nevű, fítos orrú, szőkehajjú, huncutpofájú kis csibész az udvar végében a kutyával trafikál. Gyuri négyesztendős volt és olyan kicsi, hogy alig látszott ki a földből, a kutya pedig hatalmas komondor, olyan nagy, hogy négy lábán állva is magasabb volt a gyereknél. Mogorván vigyorgó, gonosz tekintetű, borzas dög volt, amely nappal karóhoz láncolva hevert egy csenevész szilvafa árnyékában. Odaugrottam, elrántottam Gyurit a kutyától, kézenfogva elvezettem és útközben keményen összeszidtam, hogy minek csinál ilyet. A kutya rossz, a kutya piszkos és mindenkifölött harap, ha megegyezzen odamegy hozzá, megmondom az anyukájának.

Az udvaron egy gyereket sem láttam, mire ezzel végeztem, kimentem tehát a kapu elé. A Feri gyerek ott állt a kocsiút szélén és tágranyított szemekkel bámult egy autó után, amely éppen akkor tűnt el a nyomában kavargó porfelhőben.

— Láttad? — kérdezte a gyerek. — Buick-kocsi. Hathengeres.

— Honnan tudod? — kérdeztem meglepetve.

Nem felelt semmit, csak rám meredt a tekintete minden szónál ekesebben beszélt: lenézést, megvetést, lekicsinylést hirdetett. Hogy lehet egy ember olyan buta, hogy még az autók között sem tud eligazodni? Szerencsére éppen közeledett egy motorkerékpár, bőrkabátos motorossal. Ferinek el kellett mondania,

Németország élelmiszer-bőségben

Berlinből jelentik: Darré birodalmi gazdasági és élelmezési miniszter a *Völkischer Beobachter* munkatársának kijelentette, hogy a kormány számára már nem jelent gondot Németország élelmiszerekkel való ellátása. Az ország élelmiszerkészlete olyan bőséges, hogy most, ha a következő években nem lesz katasztrófálisan rossz termés, biztosítva láthatják az élelmiszerellátást hosszú évekre.

Finnországban eltiltották a fasiszta-mozgalmat

Helsinki-ből jelentik: A kormány törvénytelen tevékenység miatt feloszlatta az úgynevezett hazafias mozgalmat. Ez eredetileg kommunista-ellenes mozgalom volt, majd politikai párttá alakult át fasiszta programmal. Betiltották a párt 18 lapját is. A betiltott párnak 14 képviselője volt.

Ralea munkaügyi miniszter beterjesztette a társadalombiztosítás átszervezéséről szóló törvényjavaslatot

Bucuresti. Saját tud. A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet készített, amely a társadalombiztosítás egész rendszerét új alapokra helyezi.

A legfontosabb módosítás az, hogy a tervezet felemeli a biztosításra köteles tisztviselői fizetések felső határát 6000 lejről 8000 lejre, vagyis ezután biztosítandók lesznek a munkáspénztárnál mindazok az alkalmazottak, akiknek havi fizetésük nyolcezer lejig terjedő összegű, az eddigi 6000 lei helyett. Az új tervezet a biztosítási befizetésekre nézve nyolc osztályt állapít meg, az eddigi hat osztály helyett.

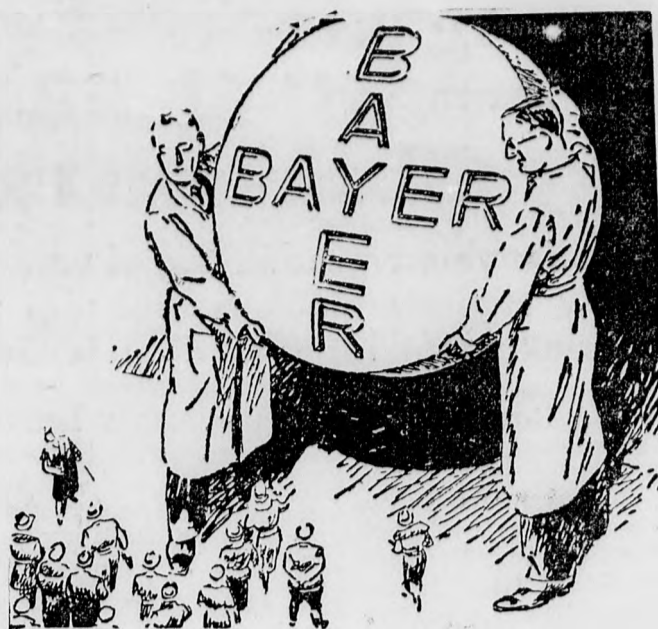
hogy Johnson gép, a berregése után ítéve, már nem is tudom, milyen gyártmányú motor van beépítve, erre azután tudatlanságom miatt restande távoztam.

Az udvaron Gyurit ott találtam a kutyánál, szép szelíden arra beszélt rá, hogy adjon pacsit és ne morogjon, de a kutya csak veszorgatta a fogát. Elrántottam, elvezettem és megígértem, hogy bezárom a szobába, amire eszdesen, kedvetlenül így selypítette:

— Hajjál békében, mer úgy pofonvágjak, de úgy...

Utána kellett nézmem a többi gyerekeknek, szerencsésen meg is találtam őket bent a szobákban. Gyermekrablást játszottak és nagyon rossznéven vették, hogy megzavarom őket. Odakinn az udvaron egy másik fiatal barátom fogott el. A szomszédvillából jött át hozzánk látogatónak és nyomban megmutatta, hogyan ütötte le Louis világbajnok nem tudom melyik ellenfelét. Gyakorlatilag mutatta meg a nevezetes ütőfajtát, gyomronvágott és én megdöbbenve hátráltam előle. Semmiféle felszólításra nem voltam hajlandó boxoló világbajnokságot játszani.

Azután, hogy már visszavonultam tőlük, nagyon szépen eljátszottak a kertben. Nem tudtam kedvemem találni a játékaikban. Általában persze kedves, jó gyerekek, csak nekünk, öregeknek kissé furcsák. Egész másképp játszanak mostanában, mint mi tettük annakidején. Időközben egészen új dolgok termettek a számukra. S ha rossz játékot játszanak, abban nemcsak a változó idők hibásak, de a felnőttek is és főleg a szülők, akik nem igyekeznek gyermekeik játékaikat nemesebbé, szebbé tenni, hogy azok lelki fejlődésükre is kedvező hatással lehessenek.

Lásza végre mindenkire!

Minden Aspirin-tablettába bele van vésve a Bayer-kereszt. Ugyeljen erre a jelre saját érdekében. Utasítson vissza minden utánzatot, vagy pótlékot, mert ezekkel csak érthet magának.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A) Bayer «KERESZTTEL.

Hacha egyetemi tanár az új elnökjelölt Cseh- szlovákiában

A szenátus is elfogadta az új alkotmányt

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* prágai jelentése szerint Csehország új elnökévé Hacha egyetemi tanárt, a legfőbb állami bíróság egyik vezetőjét, Csehország egyik legismertebb jogászát jelölik. Az 5 megválasztása csak ideiglenes volna. Az új alkotmány kihirdetése után újabb elnökválasztásra kerül sor.

Politikai körökben az újonnan alakítandó kormány összetételével kapcsolatban *Beran*-nak, a nemzeti egység pártja elnökének a miniszterelnökségét tartják valószínűnek. Külügyminiszter legnagyobbnak valószínűség szerint *Chvalkovszky* marad. Új minisztériumot létesítenek a gazdasági újjáépítés számára és annak élére egy szlovák politikus kerül. Az új

szövetségi államnak így négy közös minisztériuma lesz: a külügy-, hadügy-, pénzügy- és az újjáépítési minisztérium.

Prágából jelentik: A szenátus kedd délutáni ülésén elfogadta az alkotmányjogi törvényjavaslatot.

**SZOCIÁLDEMOKRATAK PARTJÁT
SZLOVÁKIÁBAN FELOSZLATTÁK A**

Prágából jelentik: A szlovák kormány feloszlatta és betiltatta a nemzeti munkáspártot, mely a szociáldemokrata párt szlovák ága volt. A betiltás egész Szlovákia területére szól. Az intézkedést azzal indokolják, hogy a párt vezetői törvénybeütköző cselekedetet követtek el külföldi utlevelek hamisításával.

Az angol-cseh kereskedelmi összeköttetés kérdése

Londonból jelentik: Az angol kereskedelmi miniszter *Mander* képviselő kérdésére kijelentette, hogy az angol kormány nem vette tervbe kereskedelmi szerződés kötését Csehországgal. *Mander* közbevetette, hogy egy ilyen kereskedelmi szerződés nagy segítséget jelentene Csehország lakossága számára. A kereskedelmi miniszter így válaszolt:

— Tárgyalásokat kezdtünk volna Csehországgal, mint minden más országgal, kereskedelmi szerződés kötésére, ha bizonyosak lennének abban, hogy Csehországgal kereskedelmi szerződést kötni egyáltalában lehetséges. Nem hiszem azonban, hogy ilyen szerződés kötésnek bármilyen alapja fennállna.

Másik kérdésre a kereskedelmi miniszter

közölte az alsóházzal, hogy az Egyesült Államok és Anglia között létrejött kereskedelmi szerződésben az Egyesült Államoknak adott engedményeket a legtöbb kedvezmény elve alapján meg fogják adni valamennyi többi államnak is és azt minden valószínűség szerint megadják az Egyesült Államok is valamennyi országnak. Az angol kormány a legtöbb kedvezmény záradékát nem szándékszik törölni a kereskedelmi szerződésből.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az északi szél csendesedik. Holnap újabb borulás és sokfelé eső. A hegyeken eső, majd havazás.

A magyarországi kormánypartból kilépett egy nagyszámú csoport

Túlnyomóan az idősebb nemzedék tagjai vannak a kilépők között. — Imrédy miniszterelnök a többségi párt egységesebb kialakulását látja további fejlődésnek

Budapestről jelentik: A Nemzeti Egység Pártjában kedden 57 képviselő jelentette be kilépését. Ezek között vannak: *Illés József, Sztranyavszky Sándor, Korniss Gyula*, a képviselőház elnöke, *Halla Aurél, Rácz Jenő, Széll József, Lázár Andor, Zsitvay Tibor, Marschall Ferenc, Pesti Pál, Bornemissza Géza, Mikecz Ödön, Bud János, Uzetty Béla, Arvátfalvi-Nagy István, Shvoy Kálmán, gr. Almásy Imre, Végváry József, Drózdly Győző, Kelemen Kornél, Kenéz Béla, Lányi Márton, Láng Boldizsár*, stb.

A Nemzeti Egység Pártjának összesen 162 képviselő tagja volt. Az előző párttervezlet után tudvalevőleg négy képviselő lépett ki a pártból. A most kilépettekkel együtt tehát összesen a kilépettek száma 61.

Hivatalos közlemények a kilépésekről

A Nemzeti Egység Pártjának keddi esti értekezletéről a következő hivatalos közleményt adták ki:

— Ma délután a Nemzeti Egység Pártja értekezletet tartott, amelyen *Szinyey-Merse Jenő* alelnök elnökölt. Bejelentette, hogy a pártból többen kiléptek és névszerint felolvasta a kilépettek névsorát. Felolvasta *Sztranyavszky Sándor* kilépő levelét, amelyben utalás történik arra, hogy a kilépők *Gömbös Gyula* célkitűzéseit kívánják követni s az ország ügyeinek vitelében a fejlődő és haladó kor szellemében, de nem forradalmi úton kívánnak eljárni. Az elnöki bejelentés után elsőnek *Hegedüs Kálmán*, az egyik kilépett képviselő kért szót. Kijelentette, hogy élszóval akarja megindokolni kilépési elhatározását. Hangoztatta, hogy teljesen azonosítja magát a párt programjával, de megszünt a miniszterelnök iránti bizalma, mert az a meggyőződése, hogy a miniszterelnök elhanyagolta a pártot.

E szavakra nagy zaj keletkezett, a képviselők kórusban kiáltották: „Nem érdekel.” *Hegedüs* erre eltávozott az értekezletről. Az értekezlet ezután napirendre tért a kilépések felett.

Nincs tárgyi ellentét — mondotta a magyar miniszterelnök

Imrédy miniszterelnök szólalt föl ezek után. Köszönetet mondott azoknak, akik továbbra is kitartottak mellette s hangsúlyozta, hogy most jön a tényleges együttműködés, a munka.

— Azt hiszem, — mondotta, — most alakul ki az a párt, amely a magyar jövő ígértét hordozza magában. Erre a pártra nyugodtan támaszkodhat bármely kormány. Ami *Sztranyavszky* kilépő levelét illeti, abban nem látok tárgyi ellentétet a párt programjával szemben. A párt és én magam is néhai *Gömbös Gyula* útmutatását akarom követni, amikor a fejlődés és a haladó kor szellemének megfelelően akarom az ország sorsát intézni. Ki akar itt forradalmi úton járni? Valamennyien a törvény útján járunk és minden forradalmi kísérlettel szembeszállunk. Miután programot adtam a napokban, nem akarom azt megismételem, haladok az abban kitűzött cél felé és örülök, hogy a megvalósítás tekintetében homogén tábor áll mögöttem.

A kárpátország kérdés a külpolitikában

Imrédy ezután külpolitikai kérdésekre tért át. Szólott a ruszin kérdéstről és hangoztatta, hogy érvényre akarja juttatni a müncheni tár-

gyaláson célul kitűzött népi önrendelkezési jogok eszméjét. Magyarországnak kezdettől fogva az volt az álláspontja, hogy a négyhatalmi müncheni értekezleten létrehozott határozatok és megállapodások a népek önrendelkezési jo-

A házszabály módosítás tervét leveszik napirendről. Jaross miniszter bejelenti, hogy a felvidékiek Imrédy miniszter mögött állnak

Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter ismertette azokat a házszabálymódosító terveket, melyekkel a pártközi értekezlet legutóbb foglalkozott. Az ismertetés kiemelte, hogy a módosítások se a felszólalások, se az interpellációk jogát nem érintették volna. Egyébként a tervezetet az igazságügyminiszter csak tájékoztató végett közölte a párttervezlettel s azt a további bejelentést tette, hogy a házszabálymódosítás tervét egyelőre leveszik a napirendről.

Ezek után *Jaross* Andor tárcanélküli miniszter szólalt fel, de külön kiemelte, hogy nem mint miniszter, hanem mint a felvidéki egyesült magyar párt elnöke beszél és mint vendég kíván hozzászólni a most kialakult párthelyzethez.

— A felvidéki magyarság — mondotta — égett a vágytól, hogy amikor elkövetkezik a pillanat, hogy egyesülhet az anyaországgal, egy nagy magyar politikai egység ölelő karjaiba térjen. Ez a magyarság hozzá van szokva sok minden tapasztalathoz és meglepetéshez, tehát nem lepődik meg, amikor olyan párthelyzet alakul ki, mely a kormányzó tábor egyrésze-

gának elvein épültek fel és ez az önrendelkezési jog megilleti mindazokat a népeket, melyek Csehország területén élnek, megilleti tehát a kárpátorszokot is. Magyarországnak épügy, mint Csehország minden szomszédjának elsőrendű érdeke, hogy a cseh újrendezésben létrejött helyzet tartós legyen és ez csak úgy lehetséges, ha az ott élő népek akaratával egybehangzóan. Eppen ezért Magyarország az önrendelkezési jog érvényesítését, tehát a népszavazás lehetővé tételét sürgette a kárpátország számára. Ezt a kívánalmát soha fel nem adta, mert ezt tekintette az egyedül célravezető és kívánatos megoldásnak. Magyarország azonban nem bocsájtkozhat bele elhamarkodott akcióba, mely nem nyújt reményt tartós eredményre. A kérdést egyelőre nem kívánja a Ház elé terjeszteni. Végül hangoztatta, hogy szereli a tiszta helyzetet s ez most beállott.

nek leválását jelenti. A jelenlegi Magyarország jövője attól függ, hogy akadnak-e bátor férfiak, akik hajlandók és merik átalakítani Magyarországot társadalmát. Megvizsgálva a politikai helyzetet, az egyesült magyar pártnak nincs habozni valója. A felvidéki magyar párt hajlandó összefogni mindenkiel, aki a szükséges társadalmi reformokat becsületes, férfias lélekkel, bátor szívvel magára vállalja. Ugy látom, hogy a kormánypart megkisebbedett táborra nagyobb lendülettel és egységesebb akarrattal lát hozzá a feladatok megvalósításához. Meggyőződésem, hogy meg fogja kapni ebben a támogatást elsősorban onnan, ahonnan minden támogatásnak ki kell indulnia: magától a magyar néptől. Mi, felvidéki magyarok osztályos munkái akarunk lenni azoknak, akik ezt a magyar társadalmát, a jövő Magyarországot megalakítani hajlandók. Ugy látom, hogy a magyar kormány akarja és meri vállalni ezt a problémát. Mögötte állunk.

Jaross szavait az értekezlet résztvevői lelkes tapsal fogadták. Hasonlóképpen lelkes és zajos ünneplésben részesítették *Imrédy* miniszterelnököt.

A magyarországi pártok helyzete

Az új Imrédy-kormány bemutatkozása a képviselőházban. A kormánypart kilépettjei a független kisgazdapárttal foglalkoznak össze

Budapestről jelentik: A nemzeti egység pártjából összesen 64 képviselő lépett ki. Kilépésük után a pártok erőviszonya a képviselőházban a következő:

Nemzeti Egység Pártja: 98 mandátum.
Független kisgazdapárt: 23.
A nemzeti egység pártjából kilépettek: 64.
Kereszténypárti: 17.
Szabadelvű ellenzék: 7.
Keresztény nemzeti szocialista: 8.
Reformnemzedék: 2.
Pártonkívüli: 11.
Szociáldemokrata: 11.
Nemzeti szocialista: 3.

Egy mandátum *Ernst* Sándor halálával üresedésben van. A második *Imrédy*-kormány szerdán délután mutatkozik be a képviselőházban. És hasonlóképpen ezen az ülésen fejt ki *Sztranyavszky Sándor* is a 64 képviselő kilépésének okait. A kormányzó kedden a késő esti órákban kihallgatáson fogadta *Imrédy* miniszterelnököt és *Korniss Gyulát*, a nemzeti egység pártjából kilépett házelnököt. A kilépett képviselők részéről a sajtónak kijelentették, hogy céljuk a független kisgazdapárttal összefogva együttműködni.

Feltűnő nyilatkozatot adott *Lázár* Andor volt igazságügyminiszter a sajtónak. Kijelentette, hogy egyelőre csak annyit mondhat, hogy

ő úgy látta, a kormányzat a felforgató elemekkel szemben nem járt el olyan eréllyel, mint azt, szívesen kellett volna. Ilyen körülmények között tehát nem maradhatott tovább a nemzeti egység pártjának tagja. Erre, hogy csaknem valamennyi bizottság elnöke is a kilépettek között van és így egész sor új választást kell megejteni. Nagy gondja van a háznagyhi hivatalnak is, mert alig 24 óra alatt, még a szerda délutáni ülés előtt 64 képviselőnek új helyet kell teremteni a parlamenti pad-sorokban.

Kisérleti iskolákat létesít a kormány — tehetséges gyermekek képzésére

Bucuresti. Saját tud. A nemzetnevelésügyi miniszter elrendelte, hogy december 1-től a következő kísérleti iskolák működjenek: egy elemi iskola Kolozsváron, a rendkívül tehetséges gyerekek számára; Bucuresti környékén szabadég alatti iskola, hasonlóképpen szabadég alatti évdanfolyamok olyan központokban, ahol ezeknek nagyobb szüksége mutatkozik és ahol lehetőségek vannak ezek fenntartására. Ezenkívül létesíteni fognak elemi iskolákat a gyöngye tehetséges gyermekek számára.

Tökéletes hatása miatt legelismertebben nyilatkozhatók a Gastro D. gyógyszeréről...

Irja nekünk Zámhoff Ottó földbirtokos, Poiana Blenchii (Ofic. Gălgău, Jud. Someș) folyó évi október 10-iki soraival, majd folytatja:

„...nagyon kérem, sziveskedjenek postafordultával egy üveg Gastro D.-t utánvéttel tuloldali címre küldeni. Mint a multban, ugy most és ezentul is a legelismertebben nyilatkozhatok az Ön gyógyszeréről, mert még minden esetben, kiknek ajánltam, elérte a legtökéletesebb hatást. Kérem a küldeményt lapom vétele után azonnal elküldeni. Meleg üdvözzellettel maradok mindenkor tisztelő híve...“

Gyomor- és bélbetegségben szenvedők nagy tömege fordul hozzánk nap-nap után hasonló köszönő és másoknak ajánló leveleivel, akik a Gastro D. ma már közkinccsé vált gyógyszernek köszönhetik egészségüket.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

Továbbra is megkapják nyugdíjaikat az állampolgársági lajstromba fel nem vett nyugdíjasok

Az igazságügyminiszter közbelépése

București. Saját tud. Az igazságügyminisztérium közbenjárt a pénzügyminisztériumban, hogy az állampolgársági lajstromba fel nem vett hadiözvegyek, árvák és rokkantak továbbra is kaphassák nyugdíjaikat, mindaddig, amíg felvételüket végérvényesen nem rendezik.

NAGYVÁRADON MÉG KÉTSZÁZ NYUGDIJAS NEM IGAZOLTA ÁLLAMPOLGÁRSÁGÁT

Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályán a napokban fejezték be a polgári és katonai nyugdíjasok állampolgársági iratainak felülvizsgálását. Az ügyosztály jelentése szerint még kétszáz olyan nyugdíjas van, akik a szükséges állampolgársági okmányt nem adták be. A nyugdíjosztály főnöke felkéri ezeket a nyugdíjasokat, hogy haladéktalanul csatolják a hiányzó okmányokat, mert csak az állampolgárság felülvizsgálata után tudják folyósítani a november havi nyugdíjat. Egyébként azok, akiknek rendben van az állampolgárságuk — mint eddig — ezután is, minden további nélkül megkapják járulékaikat.

Őszi levél az angol fővárosból

Londonban ismét kísért a Shakespeare — Bacon-probléma

A tej-bárok erősen fellendítették Anglia tejjgazdaságát.

London, november hó.

„Londonban. hej, van számos utca és minden utcán sok sarok...“

énekeltek valamikor, a régi Népszínházban, és ma, amikor ebben a rettenetes forgalmú, hatalmas városban gyalogolok, megint a „Bob herceg“ szép dala cseng a fülemben. Már harmadnapja a Bob herceggel sétálok karonfogva, ő kísért haza, ő altat el és reggel már újra „Londonban, hej...“-t dudolom.

Hiába állok a Bond-street kirakatai előtt és végzem a komplikált árbitrázsos számtani műveleteket, hogy kisússem, mennyibe is kerül ebben egy hamisítatlan angol szövevből készült öltöny, hiába veszekszem magammal, mert megvettem az ifjúkorom óta áhított Sherlock Holmes-pinát, s a hozzávaló zamatos mézes pácolású dohányt, holott nem is dohányzom, és hiába csittfom lelkiismeretemet, hogy majd jó lesz ajándéknak István öcsémnek, mindenütt csak ez a dal a leghűbb kísérem. Tegnap egy tánchelyiségben meg is kérdeztem az akrobata karmestert, hogy ismeri-e ezt a melódiaát? Azt felelte, hogy sajnos, még nem hallotta, ellenben hallgasson csak meg, milyen szép slow-fox lett Liszt Szerelmi álmából...

Bizony, sok sarok van Londonban, és minden sarokon egy bár! Feltűnő, hogy mennyi bár van egy-egy utcában, és amint látom, mindegyik tele van. Az egyikbe a taxisofőrök járnak, a másikban feketebőrözések tartják hivatalos óráikat. Az egyik whiskyjéről, a másik brandyjéről híres, a harmadik pedig a „Smiling cow“ („Mosolygó tehén“), csak tejtermékeket árusít.

Ezek a Milk-bárok közszeretnek örvendnek és erősen fellendítették Anglia tejjgazdaságát.

A legtöbbnek tehénneve van, és az ember mosolyogva olvassa a „Nevető tehén“, „Jókedvű tehén“ bárok színes feliratait.

Nagy tévedés volna azonban ezeket az elegáns és a legmodernebb stílusban tartott bárokat — ahol fehér szmokingos barman, vagy pártás pincéernő szolgál ki — valami tejszarnokfélével összetéveszteni. Nem! Ezek a szó legszorosabb értelmében bárok, akárcsak a newyorki Broadwayn, azzal a különbséggel, hogy a koktailek itt csakis tejből készülnek. És az is tévedés volna, ha azt hinnők, hogy a tej, az így is tej, úgy is tej. En is azt hittem és én is tévedtem. A Tejbárban nincs is tejszag és tisztá, fehér tejet nem is lehet kapni. Itt csakis tejszarnokfélét és hasonló keverékeket lehet kérni. „Mixer“ van itt is és százyféle tejszarnokfélét, hideg és meleg, alkoholos és alkoholmentes „drink“-eket szolgálnak fel. Habbal, cukrozott gyümölcsöket, frappé-vel, vagy reszelt jéggel... mind kitűnő és legalább két hét hozzá, hogy ezeket a különböző tejszarnokféléket is megtanuljunk.

De az angoloknak még ez sem elég és most egészen új bárfajta született: a Heringbár, mert hiszen az angoloknak, akár lord, akár kikötőmunkás, a hering egyik legkedvesebb eledele. Itt tehát koktailek helyett ezerféle változatban nagyszerű heringeket „mérnek ki“. Friss-hering, smoked (füstölt) hering, bloater, kipper, pickled hering és Isten tudja, még hányfajta kis és nagy, sovány és kövér, zöld és barna heringeket adnak, sülvé, főve, rostos, serpenyőben ízlésesen tálalva az inycn közönségnek. Nem is szólva a különböző heringsalátákról, amelyekhez hasonlót igazán sehol sem látni. Nagyon valószínű tehát, hogy a heringbárok tulajdonosai hamarosan fontmilliomosok lesznek.

Shakespeare-kéziratot keresnek E. Spencer koporsójában

A klubokban és a szalonokban az utóbbi idők leggyakoribb témája Shakespeare volt. Nem költészetének renaissanceáról vitatkoztak, hanem a sokszor vitatott, s most újra felmerült problémáról: hogy élte egyáltalán egy Shakespeare nevű igen tehetséges drámaíró, vagy pe-

dig ezt a nevet csak a nagy tudós és államférfi Sir Francis Bacon használta-e. Ez a vita már hosszú idő óta húzódik. A Baconian Society sohasem hitt Shakespeareban és csak Baconot ismerte el.

Miért? A Westminster-templom keleti hajójában alussza örök álmát Edmund Spencer, a „Tündérr királyné“ híres szerzője, aki Erzsébet királyné legkedvesebb írója volt és akit a „the prime of the poets is his tyme“ cím illetett meg.

Amikor ő 1599-ben meghalt, az akkori idők költői egy-egy alkalmi verset írtak, amit a használt lúdtollal egyetemben sajátkezűleg, Spencer koporsójába helyeztek. A Bacon-pártiak azt állítják, hogy

egyik ilyen vers az állítólagos Shakespeare-től származik, és ha ez a kézírás megegyezik Bacon kézírásával, akkor egyszer és mindenkorra eldőlt a Shakespeare-kérdés.

Hízen — úgy mondják — Shakespeare-ről nincs egyetlen hiteles személyleírás sem, mindössze öt-hat egymással meg nem egyező névalírás maradt csak utána, amelyekben még a név is különbözőképpen szerepel.

Hosszas utánajárás után sikerült a Westminster Dean-jétől az engedélyt megszerezni, hogy e tudományos vita végleges eldöntése céljából felnyitassák Spencer sírját.

Természetesen kérdés az is, hogy fognak-e találni poron és néhány csontdarabon kívül verseket és lúdtollakat a sírban? És ha igen, olvasható lesz-e még az írás? Az exhumálás a legnagyobb titokban történik, és igen sokan, különösen a konzervatív közönség, ellenzik ezt a felesleges vitát és bizonyítást. Hiszen elvégre igazán mellékes, hogy a Macbeth-et, a Lear királyt, a Vízkeresztet, ki írta: Shakespeare vagy Bacon? A művek élnek, ha szerzőik meg is haltak.

Károly király az angliai albersholli katonai városban meglekintette az új angol páncélkocsikat. Öfelségét egy ilyen páncélkocsin fényképezte le az ügyes angol fotóriporter

GÁZHÁBORÚ a növényvilágban

A botanika feltűnésteltető új felfedezései

Ma már általában ismeretes, hogy vannak olyan harci gázok, amelyek nemcsak az emberi és állati életet képesek kipusztítani, de a növényzetet is. Azt azonban már kevesebben tudják, hogy a növények egymás között, sőt egymás ellen is képesek gázháborúra és nem véletlen az, hogy a pipacs és búzavirág nem szőlőtörök között nő, hanem a rozsföldön s a róza sem él meg akkorhol, bármilyen földben, vagy növényzet társaságában.

A botanika fejlődését kevesebben kísérik figyelemmel, mint az emberi életet közvetlenebbül veszélyeztető vegyipar rohamos fejlődését; pedig a növényvilágban is korszakalkotó felfedezések történtek az utóbbi évtizedekben és a békés együttélés, vagy az ellenszenv éppúgy felfedezhető a növényvilágban is, — mint az emberek között.

A legnagyobb és legérdekesebb felfedezéseket Chudra Bose hindu botanikus tette. Az angol egyetemen szerezte meg professzori címét és évtizedek óta bámulatos felfedezésekkel lepte meg a világot. Chudra Bose volt az a tudós, aki bebizonyította, hogy az ibolyának (mint egyébként minden virágnak) láza lehet és a róza hidegrázást kaphat, vagy mondjuk, lüdbörzötték a szirmai. Chudra Bose volt az is, aki bebizonyította, hogy a virágok éjszaka szabályszerű, lassított filmfelvétellel is bebizonyítható, álmódú mozgást végeznek.

A kiváló hindu tudós legutóbbi felfedezése azonban felülmúlja valamennyit.

Az életsugarak problémája

Bose ugyanis újra fölvetette az „életsugarak régi problémáját, amivel már a század elején is foglalkoztak a növényvilág tudósai és egyesek azt állították, hogy minden növény meghatározott, sajátos sugárzást bocsát ki magából, sőt, szabályszerű „sugárháború” folyik egyes növények között.

Az utolsó évtizedek tudományos kutatásai, úgy látszik, hogy megerősítik ezt az elméletet. Megállapították, hogy tényleg létezik ellenszenv egyes növények között s a természetük majdnem olyan különböző, mint az emberé. Köztudomású, hogy az egyenlítőkrónyékú néger elpusztul a sarkvidéken s az eszkimó sem bírja el a fokföldi klímát. Sőt a növény még érzékenyebb, mint az emberi szervezet. Például: az árnyékot kedvelő növények nem férnek össze a napfényt igénylő rozsatóval; s a szőlőtörök tönkremegy, ha csalan nő a közelében.

Ezzel szemben rokonszenvet is fedeztek fel egyes növények között. Így: a szőlőtörök különösen jó hatással van, ha olajfa vagy juhar van a közelében, ezt tudja is minden képzett szőlőtermelő.

A tudósok azonban felvetették a kérdést: bizonyos kisugárzás lenne az alapja ennek? Az olajfa és juhar olyan növekedésre ható sugárakat (vagy gyökérnedveket) bocsátana ki magából, ami előnyös a szőlőtöröknek?

A hagyma, — mint leadóállomás

Bose, a hindu tudós ezeket a kérdéseket tette fel és éveken át tartó szorgos kutatások után meglepő eredményre jutott.

Megvizsgálta alaposan a vöröshagymát (mert ennek különösen erős sugárzásáról volt szó) és kétségtelenül bebizonyította, hogy a hagyma, — mint minden növény — tényleg sugárkat bocsát ki magából, sőt, a hagyma egy kissé mértékű leadóállomásnak tekinthető a növényvilágban.

De bebizonyult az is, hogy

ezek a sugarak egészen egyszerű elektromos hullámok,

amelyek azonban semmiféle hatást sem gyakorolhatnak a többi növényi szervezetre.

A tudomány megmagyarázza a növények ellenségeskedését

Ez év elején meghalt Németország egyik legismertebb botanikusa: Hans Molisch professzor. Az ő kutatásaira támaszkodnak azok az érdekes tapasztalatok, amiket nemrégiben egyes gyümölcsfajtáknál állapítottak meg. E megállapítások szerint tényleg vannak ellenségek a növények között, sőt

szabályszerű gázháborúk folynak le a növényvilágban.

Ha a hindu tudós, Bose sikere abból állt, hogy bebizonyította, hogy ennél az ellenségeskedésnél nincs szerepe semmiféle kisugárzásnak, a

német tudós kutatásainak az eredménye viszont az volt, hogy megállapította az ellenségeskedések valódi okát.

Ez az ok a földben és a levegőben van.

Sok növény ugyanis (mint ezt a legtöbb gazda tudja) bizonyos vegyi anyagot választ ki. Pontosabban: amikor a gyökereik a talajból egyes vízben oldódó vegyi anyagot szív fel és abból táplálkozik, akkor más anyagok, amiket nem tud felhasználni, a talajban maradnak. Ezeket a „hulladékokat” azonban az esővíz feloldja és a többi közelben élő növények gyökereit elárasztja velük.

Mármint, aszerint, amint az éppen a környéken élő növények ezeket a visszamaradt anyagokat elbírják, vagy nem, jobban nőnek, vagy pedig elpusztulnak. Ez a növényháborúk egész titka.

Igy történik, hogy a búzavirág a rozsföldön nő mert ez a két növény rokonszenvet egymással és ez az oka, hogy búzaföldön sohasem lehet árvaszkat találni, viszont a rozsföld kitűnő talaj az árvaszka számára.

A gyom növeli a gabona fejlődését

De nemcsak a föld mélyén, hanem a levegőben is befolyásolják egymást a növények. A gyümölcsök bizonyos gázokat bocsátanak ki, amelyek a rügyek, levelek és virágok fejlődését, növekedését akadályozzák, vagy elősegítik. Az alma és a körte gázai meglehetősen hasonlóak: ráiz a cseresznye által kibocsátott gáz vegyileg már teljesen más összetételű és legtöbbször az ismert aethylengáz különböző vegyületeit lehet bennük megtalálni és ennek a gáznak növekedést akadályozó vagy elősegítő tulajdonsága már régen ismeretes.

Az aethylengáz hatásának pontosabb megállapítására most folynak a kísérletek, illetve kutatások. A tudósok egyidejűleg alaposabban „nekigyürkőznek” a növényháborúak már megfajított problémájának is.

Ennek a területnek igen nagy jelentősége lehet, mert azt már megállapították, hogy a gabonaföldek hasadékat tetemesen föl lehet emelni, ha egy bizonyos fajta gyomot vetnek közé. Ez a gyom „barátságos” érzéssel viseltetik a gabonával szemben és azokat a tápanyagokat szállítja számára, amik a gabona fejlődésére szükségesek. Így lesz a Természet nagy műhelyében még a gyomból is hasznos növény.

Bizonyos, hogy a botanikusok még sok meglepetéssel fognak szolgálni, de a növényvilágban felfedezett gázháborúk csak haszonnal járhatnak — nem úgy, mint az emberiség kiirtására készülő vegyigázak!

Törökország ui köztársasági elnöke szózatot intézett a nemzethez Atatürk Kemal emlékére

Ankarából jelentik: Izmet Inönü köztársasági elnök szózatot intézett a nemzethez, hódolva Kemal Atatürk emlékének. A szózat jellemzi az elhunyt elnök munkásságát és megemlíti, hogy a nemzeti és népi alapon álló, fejlődő török köztársaság az amit Atatürk legdrágább örökségként hátrahagyott. Köszönetet mond azoknak a nemzeteknek, amelyek résztvettek Törökország gyászában, majd ezekkel a szavakkal fejezi be:

— Atatürk emléke lesz az örök világitó fátyla, melynek lángjánál tüzet fog és újra-éled a török lélek.

Mozgósínházak műsora

APOLLÓ: MARCO POLO KALANDJAI Gary Cooper.

DORIAN francia filmesemény: TARAKANOVA HERCEGNŐ „Két cárnő”. Főszerepekben: Annie Vernay és Pierre Richard Wilms

Az aranycsempész Izvoreanu nyomára vezette a rendőrséget egy telefonbeszélgetés

Önként jelentkezni akart, mert nem bírta a bujdosást

Bucuresti. Saját tud. Részletesen beszámoltunk a bacăui posztgyárban felfedezett sokmillió arany- és valutacsempészési kísérletről és megírtuk azt is, hogy a posztgyáros Izvoreanu testvérek száz milliónál többet érő vagyonát is zár alá vette a rendőrség.

Csak magát Avram Smilovics Izvoreanut, a csempészés tettesét nem tudták mindmáig, kézrekeríteni. Most azután egy telefonbeszélgetés őt is a rendőrség kezére juttatta. Avram Smilovics Izvoreanunak ugyanis sikerült napokon át bujkálnia Bucarestiben, míg végre kedden délután egy telefonbeszélgetéssel elárulta rejtékhelyét és a rendőrség letartóztatta.

Kihallgatásakor azt mondta, hogy már önként akart jelentkezni, mert nem bírta tovább a bujkálással járó idegizgalmat.

Fogfájásban halt meg Mackay, a kábelkirály

Newyorkból jelentik: Amerika egyik leggazdagabb embere, Clarence Mackay, a kábel- és rádiókirály, fogfájásban meghalt. A sokszoros dollármilliomosnak fogfájása volt, amelyből fertőzés keletkezett s Amerika legkiválóbb sebészei sem tudták megmenteni az életét.

Clarence Mackay édesapja Írországból vándorolt az Egyesült Államokba. Mint aranyásó nyugatra vándorolt és ő volt az, aki két aranyásós társával Nevada államban

a világ egyik leghíresebb aranybányáját, a híres Bonanza-eret felfedezte.

Három év alatt 60 millió dollár értékű arany került ki ebből az egyetlen aranybányából.

Az öreg Mackay hatalmas vagyonát táviróvonalak és tengeralatti kábelek építésébe fektette. Ő volt az első, aki a Csendes-óceánon keresztül kábelt fektetett és saját pénzen két kábelt fektetett le az Atlanti-óceán alatt is. Később a dróttalan táviró feltalálása után Mackay hatalmas rádióhálózatot is létesített és ma az Atlanti-óceán fölötti rádió-táviróforgalom jelentős részét az ő vállalatja bonyolítja le. Így például a magyar posta is jórészt „via Mackay radio” küldi amerikai rádiótáviróitait.

Fia, a most meghalt Clarence, már a legjobb nevelésben részesült. Párizsban és Windsorban tanult, majd hazatérése után átvette édesapja kábel-társaságának a vezetését. Különösen a rádió diadalmos előretörésében volt jelentős szerepe Clarence Mackaynak.

Tizenkét évvel ezelőtt megszólalt Clarence Mackay íróasztalának telefonja. A kábelkirály felvette a kagylót és a drót túlsó végén Irwing Berlin jelentkezett. A híres zeneszerző csak így, telefonon közölte a kábelkirállyal, hogy másnap délből házasságot köt a milliós lányával, Ellinnel. Clarence Mackay válasza az volt, hogy akkor kitagadja a lányát, aki egyetlen rézgarast sem fog örökölni.

Két év múlva a kábelkirály kibékült a lányával, amikor Clarence Mackay édesanyja, akiről még VII. Edward király mondta, hogy Amerika egyik legbájosabb és legszemesebb asszonya, halálos betegen feküdt. Az öreg dáma utolsó kívánsága az volt, hogy a fia béküljön ki kedvenc unokájával és ez meg is történt.

Clarence Mackay fejedelmi háztartást vezetett. Longislandi palotája öt millió dollárba került, de olyan kitűnően sikerült, hogy amikor a későbbi VIII. Edward walesi hercegkorában Amerikában járt: Clarence Mackay longislandi palotájában rendezték tiszteletére a díszünnepséget.

Még senki sem tudja Amerikában, hogy milyen vagyon maradt a kábelkirály után, de valószínűnek tartják, hogy a hagyaték több mint 100 millió dollár lesz.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

NAGY VADÁSZAT A FŐVADÁSZMESTER BIRTOKÁN. Aradról jelentik: *Mocsonyi* Antal udvari fővadászmester fényűző birtokán nagy vadászat volt, amelyen a vendéglátó házigazdán kívül résztvettek *Manu* tábornok, *Ghica* herceg, továbbá az olasz és amerikai követelek. A vadászat eredménye négyszáz fácán, háromszáz nyul és százötven fogoly.

A „Romania de Vest” öt napig szünetel. Temesvárról jelentik: Az illetékes hatóságok a „Romania de Vest” című temesvári lapot, amely a „Romania” bucaresti napilap melléklete, öt napra felfüggesztették.

HARANGMEGÁLDÁS NAGYMAJTÉNYBAN. Bensőséges ünnepség színhelye volt vasárnap a szilágymegyei Nagymajtény község. *Diczig* Béla plébános buzgólkodása folytán a római katolikus hívek példaadó áldozatkésziséggel két új harangot szereztek be. A harangszentelés ünnepsége vasárnap volt. Az új harangokat a Rómából hazaérkezett *Fiedler* István szatmár-váradai megyéspüspök áldotta meg, aki *Weisz* József kerületi esperes és *Szeibel* István irodai igazgató kíséretében érkezett a községbe. A megyéspüspök nagyszámu hívősereg és a környékbeli papság jelenlétében ünnepi nagymisért tartott és ennek végeztével áldotta meg az aradi Hőnig-gyár által készített harangokat.

Szegeden halt meg a kolozsvári Marianum első főnöknője. Kolozsvárról jelentik: A Marianum-intézetnek első főnöknője, tisztelendő *Sebőczy* M. Amanda nővér hosszú szenvedés után hétfőn az újszegedi rendházban elhunyt. Kolozsváron csütörtökön reggel fél 8-kor az intézet templomában requiem lesz a megboldogultért, — amelyen volt növendékei teljes számában jelen lesznek.

LEZUHANT ÉS SZÖRNYETHALT CHAMBERLAIN ANGOL MINISZTERELNÖK PÍLÓTÁJA. Londonból jelentik: *Robinson* kapitány, az angol légiforgalmi társaság pilótája, aki Chamberlain miniszterelnök repülőgépét vezette *Berchsgadenbe*, *Gottesbergbe* és *Münchenbe*, szerencsétlenség áldozata lett. A kapitány kedden a vállalat egyik utasszállító gépével Clevedon közelébe az angol tengerpart felett lezuhant és a gép másodpilótájával együtt meghalt.

A REVIZIÓS BIZOTTSÁG ÁLTAL VISZSAUTASÍTOTT DIPLOMÁJU ORVOSOK KÜLDÖTTISÉGE MARINESCU TÁBORNOKNÁL. Bucarestből jelentik: *Dr Marinescu* tábornok, egészségügyi miniszter fogadta azon orvosok küldöttségét, akiknek diplomáit a reviziós bizottság elutasította. A miniszter azon kérésükre, hogy a szóbanforgó orvosoknak en bloc adják meg ismét a működési engedélyt, kijelentette, hogy csak esetenként beadott kérvényekkel foglalkozhat.

Százezer lei értékű árut hordott el gazdája raktárából egy tanuló. Szatmár. Saját tudósítónktól. A rendőrség letartóztatta *Jaszkovits* Sándor kereskedelmi ügynököt, aki finom férfiruha szövetet kínált eladásra. A szövetről megállapították, hogy *Lebovics* Ignác posztókereskedő raktárából való. A nyomozás folyamán előállították a kereskedő egyik kiskoru tanuló-ját, aki bevallotta, hogy egy éven keresztül fosztogatta gazdája szövetraktárát. Egy Grósz-Gervai Simon nevű fiatalember felbujtására a raktár kulcsáról viaszfelvételt készített. Ejszákánként behatolt az üzletbe, ahonnan végszámmra hordta el az legfinomabb ruhaanyagokat, összesen százezer lei értékben. A zsákmányt Grósz-Gervainak adta át, aki értékesítette.

MEGHALT EGY HIRNEVES EMIGRÁNS OROSZ ZENESZERZŐ. Newyorkból jelentik: *Leopold Godovszky*, a hírneves orosz zeneszerző és zongoraművész hétfőn Newyorkban meghalt.

Az elhullatott kukoricaszemek alapján letartóztattak két régen keresett betörőt. Szatmár. Saját tud. A királydaróczi csendőrség letartóztatta és az ügyészség kísérte *Marcus Gheorghe* és *Silagh* Ioan munkásokat, akik sorozatos betöréseket követtek el a környéken. A leleplezés érdekes körülmények között történt. A betörők behatoltak *Barandula* Demeter gazdálkodó raktárába, ahonnan a többi között két zsák kukoricát is elloptak. Az egyik zsák azonban kirepült és a kukorica vigigpergett az úton, nyomravezetve a csendőröket, akik a betörőket lakásukon letartóztatták.

AZ ÁLLAMI PÉNZVERDÉNÉL IS BELEHET VÁLTANI A KÉTSZÁZÖTVEN LEIESEKET. Bucaresti. Saját tud. A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy november 22-től a 250 leiesek beváltása nemcsak a pénzügyigazgatóságokon, hanem közvetlenül az állami pénzverdénél is történhetik.

Fogászoknak is be kell iratkozni az Orvosi Kamarába. Aradról jelentik: Az Erdélyi és Bánáti Vizsgázott Fogászok Szindikátusa értesíti az érdekelteket, különösképpen azokat, akik vidéken folytatnak gyakorlatot, hogy saját érdekében a legsürgősebben (1938. december 1-ig) nyújtsák be kérvényüket beiratkozás végett az Aradi Orvosi Kamarához (közgyógy. P. I. Mihai Viteazul) az alábbi aktákkal kiegészítve: 1. Állampolgársági bizonyítvány. 2. Születési bizonyítvány. 3. Katonai okmányok. 4. Tanulmányi bizonyítványok. 5. Oklevél, amelynek alapján jelenleg gyakorlatot folytat. Elnökség.

UDINE KÖZELÉBEN A FOLYÓBA ZUHANT EGY SZEMÉLYVONAT. (Róma). A *Torre* folyó Udine közelében álmósott egy hidat. A hid kedd este egy személyvonat áthaladásakor beomlott. Két kocsi a folyóba zuhant. Eddig 3 halottat találtak meg, 15 ember megsebesült, de attól tartanak, hogy az alamerült kocsikban még vannak áldozatok.

NEGYVEN MAROSVÁSÁRHELYI KÖZTISZTIVISELŐ VAGYONREVIZIÓJA. Marosvásárhely. Saját tud. A közvagyon védelméről szóló törvény értelmében mindazokat, akik ellen hatósági, azaz köztisztviselői minőségben elkövetett bűncselekményekért eljárás indult, vagyonrevíziókat vetik alá. Marosvásárhelyen mintegy negyven volt állami tisztviselő került ezen a címen az ítélőtábla tanácsa elé, akik között túlnyomóan hosszabb-rövidebb időre elítéltek, vagy vizsgálat alatt álló egyének voltak. Idézést kapott többek között *Dr Dandea* Emil volt marosvásárhelyi polgármester is, valamint *Dr Pantea* Simon volt városi vezértitkár, akik ellen tudvalevőleg most van folyamatban különböző visszaélések miatt a büntető eljárás.

Uj cigareta. Bucarestből jelentik: Az állami dohányjövédék igazgatósága elhatározta, hogy vasárnaptól kezdődőleg új cigareta fajtát hoz forgalomba. Az új cigareta neve: „*Plugar special*” és darabja 80 baniba kerül.

ISMERETLEN NEMZETISÉGŰ HADIHAJÓK A NORVÉG PARTOK KÖZELÉBEN. Oslóból jelentik: Két norvég torpedóromboló hajó Bergenbe érkezett és további intézkedésig itt tartózkodnak. Az intézkedést az tettes szükségessége, hogy az utóbbi időkben ismeretlen nemzetiségű hadihajó tűnt fel a norvég partok közelében.

Az anya ki akarta menteni az égő házban rekedt gyermekeit, közben maga is súlyosan összeégett. Szatmár. Saját tud. Megrázó tragédia játszódott le az avasi *Lekence* községben. *Apáti Irén*, *Apáti Károly* lekencei gazdálkodó 36 éves felesége kendert szárított a kemence tetején. A lakásban az asszonyon kívül csak két gyermekük tartózkodott, a kilencéves *Mária* és az ötéves *Tibor*. *Apáti Irén*nek dolga akadt a szomszédokban. Míg távol volt, a kemencéből kipattant szikra lángrollobbantotta a száraz kendert, amelytől meggyulladt a szoba berendezése. A lángok olyan hamar terjedtek el a szobában, hogy a két gyermek menekülni sem tudott. Amikor *Apáti Irén* hazaérkezett, a szoba lángban állott. A kétségbeesett anya berohant az égő lakásba és kimentette a két gyermeket. Közben azonban meggyulladt az asszony ruhája és a szerencsétlen anya is súlyosan összeégett. A két gyermekkel együtt kórházba szállították, ahol *Apáti Irén* rövid szenvedés után meghalt. A két gyermek állapota szintén súlyos.

Feljegyzések

Az első pillanatban úgy látszik, nehéz örülni annak, ha megszűnik egy pesti folyóirat, melyet itt Erdélyben oly sokan és oly széles rétegek vettek meg és olvastak el hétről-hétre. A *Színházi Élet* megszűnését még sem gyászoljuk, hanem természetesen és elkerülhetetlennek találjuk.

Ez a színházi lap épen nagy elterjedtségével mély hatást gyakorolt a magyar közösségi életre: szellemi téren, épen úgy, mint a társadalmi felfogások és művészi értékek kialakításában. Ezt a hatást pedig mindennek lehet nevezni, csak épen hasznosnak és egészségesnek nem.

Ha lehet görbe tükörről beszélni a szellemi élet területein, ez a furcsa folyóirat valóban görbe tükre volt a magyar művészi és irodalmi világnak, mert senkinek és semminek sem mutatta hű, igazi képét.

Nem beszélünk most arról, hogy azok az ismeretlen „művészek”, de főként „művésznők”, kiket ez a lap minduntalan felfedezett és olvasóinak képbemutatott, soronként és négyzetcentiméterenként megállapított tarifa szerint fizették, vagy „fizettették” meg ezt a dicsőséget. Arról sem szólunk, hogy a *Magyarok Világhíradója* című rovatban külföldi „művésznők” készpénz díj ellenében szabadon jelenthették *Kairó*, *Konstantinápoly* s más rossz hírű nagyvárosok egészen rossz hírű mulatóinak dobogóiról, hogy milyen szép, könnyű és követésreméltó odakinn a — vengerkák élete. Az efélékre azt szokták mondani a mindent megértő liberális szellemek, hogy ez üzlet, az üzlet pedig nem szokott válogatni, egyébként pedig ez másutt más nyelvű, hasonló lapoknál is így van.

Ami azonban már nem egyszerű csúf üzlet volt, hanem annál sokkal többnek, egészen céltudatos fajpolitikának számíthatott, az ennek a színházi lapnak az a módszere volt, ahogyan a saját érdekkörébe tartozó vagy azzal rokonszenvező réteget mutatta be képbem, szóban, versben, irodalomban, adomában, mint olyat, mely egyértelmű a magyar színházzal, a magyar irodalommal, a magyar társasági élettel, egyszerűval a magyar szellemmel, sőt a magyar szellemeskedéssel, ötletességgel, meg a magyar szépséggel!

Ez valóban több volt az egyszerű, csúf üzletnél. Vagy talán: épen ez volt az igazán nagy üzlet. Ezen a réven lettek névtelen kis senkik máról holnapra nagy magyar művészek, meg művésznők, akik aztán ezt a tökélet állandóan kamatoztatták. Így lett minden külföldi kis próbálkozásból, meg úgynöki utazásból nagy kultúr-diplomáciai siker vagy nemzetpolitikai akció, amelynek drágán mért levét ugyancsak a jöhiszemű nagy magyar közönségnek kellett aztán hosszú éveken keresztül iszogatnia. És így kapott csak porhintés céljából néhanapján helyet e lap hasábjain olyan írónak vagy művésznek képe, vagy dicsérete, aki nem tartozott ebbe a szűkre-szabott „családi” körbe.

Ugy halljuk, a legfőbb érv, amit e lap mellett most felhozunk, a magyar határokon kívül élő magyarság érdeke. A legélesebben tiltakozunk az eféle visszaélés és hazugság ellen. Bizonyára vannak itt is szép számmal olyanok, akiknek ízlését és ítéletét épen ez a szellem már megrontotta és most sajnálkoznak afelett, hogy megszokott szellemi táplálékukat nem kapják meg. Mindenki azonban, aki tisztában van a magyar nemzeti művelődés, a magyar nemzeti irodalom és színház életének, tisztaságának és fejlődésének erkölcsi és népi feltételeivel, örömmel és megelégedéssel üdvözli ezt a rendelkezést. Azt hisszük pedig, hogy ez mindennél fontosabb. (Skin.)

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at!

Megdrágult a tüzifa?
Akkor is
olesón fűtök
„ZEPHIR“
kályhával

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE“ tűzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árlengyzéret.

Eltemették Jean Atanasit. Bucuresti. Saját tud. Vasárnap délután temették el a belui temetőbe Jean Atanasit, a bucuresti Román Opera egyik alapítóját és első baritonistáját, a tóvárosi művészvilág nagy részvéte mellett.

Pénz után kutató betörők felforgatták egy vaskereskedő lakását. Torda. Saját tud. Vakmerő betörés történt Tordán a főtérről szomszédos A. Sever-utcában a háziak távollétében ismeretlen tettesek álkulccsal felnyitották Tutsek Ferenc vaskereskedő lakását és azt teljesen felforgatták, a szekrényeket, fiókokat felfeszítették pénz után kutatva, ruhaneműt azonban nem vittek el, habár pénzt nem találtak. A különös módszerű betörőket nyomozza a rendőrség.

PACHA ÁGOSTON MEGYÉSPÜSPÖK BELGRÁDBA UTAZOTT. Temesvár. Saját tud. Pacha Ágoston dr. megyéspüspök szerdán Belgrádba utazott. A megyéspüspök Uicsics József dr. belgrádi római katolikus érsek látogatását adja vissza és három napig tartózkodik Belgrádban. Utjára dr. Waltner József püspöki iroda-igazgató, kanonok kísérte el.

Összeégette a fa-apritó gép benzint. Torda. Saját tud. Súlyos szerencsétlenség történt a Torda-megyei Felvinc községben. Az iskola udvarán dolgozó fa-apritó gép benzintartánya munka közben felrobbant s a meggyulladt benzin Takács Domokos 12 éves fiút összeégette.

Dinamittal akart halászni — felrobbantotta saját magát. Szatmár. Saját tud. Megdöbbentő szerencsétlenség történt a máramarosmegyei Alsó-Visó községben. Coman Mihály ottani gazda dinamittal akart robbantani a Visó-patakban, hogy halászását nagyobb eredmény kísérje. Erre a célra valahonnan jókora darab dinamitot szerzett, s ahhoz gyújtószinért és kovácsot erősített. A dinamitot ezután elhelyezte a folyómentén, majd pipájának tűzével akarta a robbantást előidézni. A gyújtószinért, ezért a százába vett pipával meggyújtotta. A következő pillanatban borzalmas detonáció következett be, amely a szerencsétlen ember felsőtestét darabokra szaggatta. A hatóságoknak, személyazonosságát csak nagy nehezen sikerült megállapítani. A vizsgálat megindult annak felderítésére, hogy Coman honnan szerezte a nagymennyiségű és halálos szerencsétlenséget okozó dinamitot.

NAGYÖSSZEGŰ ARANYAT ÉS VALUTÁT AKART JUGOSZLÁVIÁBA CSEMPÉSZNI KÉT SZATMÁRI NŐ. Temesvár. Saját tud. Nagyarányú valuta csempészésre jöttek rá az oravicai vámhatóságok. Hander Regina és Neulinger Johanna, szatmári asszonyok Jugoszláviába akartak utazni. Az érdeklődő vámhivatalnoknak kijelentették, hogy a megengedett összegű pénznél nincs náluk több. Viselkedésük azonban olyan gyanús volt, hogy a hivatalnok jónak látta megmotoztatni őket és Hander Reginánál nem kevesebb mint 5000 dinárt, 5 darab 51 svájcfrankra és 78 dollárra szóló csekket és egy kiló aranyat találtak. Neulinger Johannánál hasonlóan, nagyszámú értékpapírokat egy kiló és 100 gramm aranyra bukkantak. A hatóságok mindkettőjüket letartóztatta és a náluk talált értékeket elkobozta.

Ébzárlat Tordán. Tordáról jelentik: Az utóbbi időben észlelt veszélyes esetek miatt az állategészségügyi hatóságok Tordán és környékén kilencven napra szigorú ébzárlatot rendeltek el.

Zürichi nyitás. Párizs 11.53, London 20.60, Newyork 44.75, Brüsszel 74.80, Milánó 23.28, Amszterdam 240.70, Berlin 177, Prága 15.15 fél, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 325

MILLIÓS KÁRT OKOZOTT A TŰZ EGY ÁRUHÁZBAN. Temesvár. Saját tud. Veszedelemes tűz pusztított tegnap este a Douhelféle textiláruházban. Az áruház földszinti és pincehelyisége egyszerre gyulladt ki és a lángok percek alatt belekaptak a könnyen égő selyem és szövét áruba. A tűzoltóság csak hosszú órák munkája után sikerült a tüzet eloltani. A kár meghaladja a 3 millió leit, azonban biztosítás utján megtérül.

A műemlékek gondozása a szovjetben. A szovjet urai csak önmaguk emlékének megőrzésével törődnek s viszont az orosz történelem minden más emlékét háttérbe szorítják és esetleges műemlékeket is pusztulni hagyják. Ez a sors jutott osztályrészül pl. borodini híres csataterének, ahol 1812-ben vívta meg véres és döntő csatáját az orosz hadsereg Napoleonnal. A csatamezőn feállított történelmi emlékművek a szovjet nemtörődomsége folytán mind elpusztultak. A csata legnagyobb hőseinek, Pragationnak rézből öntött síremlékét egyszerűen eladták és beolvastották. De ugyanez a sors jutott osztályrészül minden más történelmi emlékeknek. Egyesek szinte kedvüket lelték abban, hogy mindent megsemmisítsenek, ami a múltira emlékeztetne. Az orosz lapok most már keserűen panaszkodnak az elkövetett szörnyű vandalizmus miatt s a még feltalálható műemlékek megmentését vagy egy muzeumba való őszegyzését követelik.

Az elzáródott vízvezetési csövek negyedmilió kárt okoztak egy illatszertárban. Marosvásárhely. Saját tud. A városzerte ismert „Fekete” palota udvarán az elmúlt éjszaka egy vízvezetési cső megrepedt. A csőrepedés révén víz hatolt az épületben levő Fekete illatszertár pincéjébe és raktárhelyiségébe s az áruk nagy részét elárasztotta. A nedvesség következtében rengeteg mennyiségű drogériai áru használhatatlanná vált. A balesetet az okozta, hogy a városi vízmű évek óta nem cseréltette ki a vízvezetési csöveket, amelyek így elzáródottak. A károsult drogéria tulajdonos most 250 ezer lei erejéig kártérítési igényt támaszt a városi vízművek ellen, miután megállapítást nyert, hogy üzletének raktárában egy negyedmilió lei értékű áru tönkrement.

Mit kell tudni a légvédelmi gyakorlatokról?

A csütörtök délutáni és esti légvédelmi gyakorlat kapcsán a mai napon még a következő utasításokat adták ki:

A) Mit kell a lakásban tartózkodóknak tenniük:

Be kell zárni az ablakokat, redőnyöket, zsalukat, rollókat, éjszakára el kell oltani, vagy be kell burkolni a világitást, meg kell szüntetni minden tevékenységet, telefonbeszélgetést, stb. nyomban, ahogy a riadójelzést megadják. Nagyon helyes, ha minden lakásban két, vagy fekete borítással burkolják be a világitást, szükség esetén vastag kék, vagy fekete papirossal.

A szolgálok, portások, házmesterek, kapusok kioktatandók a tulajdonos részéről, hogy pontosan teljesítsék a hatóság utasításait. Az ingatlanok, bérházak, szállodák, kávéházak, látványosság helyek tulajdonosai intézkedjenek, hogy a helyiségekben nyomban tudassák a riadójel meg-történtét, oktassák ki a személyzetet az utasításokról, amelyeket láthatóan bekeretezve ki kell függeszteni, hogy mindenki, aki a házban vagy a nyilvános helyiségben tartózkodik, arról tudomást szerezzen és ahhoz képest viselkedjék. Főleg törekedjenek arra, hogy a belső világitást és fényreklámokat oltassák el a riadójel után haladéktalanul.

B) Az utcán, az üzletekben tartózkodó lakosság teendője:

A riadójel megadása után meg kell szünni minden tevékenységnek, mindenki élesen anélkül azonban, hogy szaladna, csendben fedél alá, amelyeket esetleg a hatóság fog kijelölni.

Akik járművön vannak éppen, arról szálljanak le, vonuljanak folyosókra, udvarokra, míg a járókelők vonuljanak magas falak mellé, hogy ne ériék őket a bombaszállítók.

Mindenki tartsa be a hatóságok, tűzoltók, vagy a háztulajdonosok kifüggesztett utasításait.

C) Mindentéle üzemek, bérházak, szállodák, látványosság helyek készítsék el azonnal a légvédelmi terveket, a világitás eloltására, az egészségügyi segítségnyújtásra, a tűzoltásra, stb. és főleg a lecekkentett tevékenység biztosítására, még a riadó ideje alatt.

D) A lakosság ne kezdje el mindjárt a tevékenységet a riadó megszűnését hirdető jelzés után, hanem várja meg a rendőrszemek idevonatkozó közlését.

Senkisésem közlekedjék azokban az utcákban,

Javulást mutat az ország egészségügyi állapota

A közegészségügyi miniszter az orvosi kar eredményes talumunkáját méltatta

Szatmár. Saját tud. **Marinescu dr.** közegészségügyi miniszter **Baritiu Septiniu dr.** kolozsvári közegészségügyi vezérfelügyelő kíséretében kedden átutazott Szatmáron, majd Máramaroszigetre látogatott el, ahol az ottani közegészségügyi intézmények működését vizsgálta felül. A miniszter ezután visszatért Szatmárra, ahol **Coman Simion** megyefőnök üdvözölte. A hatóságok vezetői bankettet rendeztek tiszteletére.

Marinescu dr. miniszter illetékes körök előtt kijelentette, hogy az ország lakosságának közegészsége tapasztalatai szerint jelentékenyen javult.

— Ez, — mondotta a közegészségügyi miniszter — főképp az ország orvosi karának javára írható, mert az én érdemem csak a kezdeményezés.

A továbbiak során részletesen vázolta az eddig elért eredményeket s rámutatott arra, hogy az orvosi kar tevékenysége különösen a falumunka terén érdemel elismerést.

A közegészségügyi miniszter szerdán délután, a szatmári kórházakat kereste fel. Általában megelégedését fejezte ki az egészségügyi intézmények működése felett. Hivatalos körútja során **Marinescu dr.** Szatmárról szerdán délután Nagykárolyra, majd onnan Zilahra utazott, ahonnan a hét vége felé visszatért a fővárosba.

vagy helyiségekben, amelyek gázzal vannak fertőzve és a hatóságok által plakátokkal megjelölve, mindaddig, amíg erre jelzést nem adnak. Minden lakos legyen meggyőződve, hogy az, amit ő tesz, segíti a közösséget, ennél fogva jelentse be a hatóságnak azt a szomszédját, aki elhanyagolja, vagy rosszindulatilag hajti végre a hatósági intézkedéseket. Az összes vállalati igazgatók, közérdekből is, szigorúan hajtsák végre az utasításokat.

Pirow, délafrikai miniszter,

mint megirtuk, a gyarmati ügyek és a kivándorlások kérdéseinek megbeszélésére Londonból Párizson át Berlinbe utazott. Ez a kép a berlini fogadtatásán készült Pirowról (balról szemüveggel) és feleségéről

Diesel-motorhoz csak nyersolajat szabad használni

Ujabb haladékokat kaptak a malmok az önműködő mérlegek felszerelésére

Bucurestből jelentik: A hivatalos lap nagyfőnökségű pénzügyminiszeri rendeletet közöl. A rendelet szerint a jövőben sem kereskedelmi, sem pedig vámmalom nem kaphat működési engedélyt a központi hivatal véleményezése nélkül. Ugyanezen rendelet december 1-ig utolsó haladékokat engedélyez a kereskedelmi malmok részére már korábban előírt önműködő mérlegek felszerelésére.

Itt írjuk meg, hogy a pénzügyminisztérium körrendeletet küldött szét az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben utasítja az illetékes pénzügyi közegeket, hogy ellenőrizzék, milyen üzemanyagot használnak a Diesel-motorokkal dolgozó iparvállalatok, s ha nyersolaj helyett egyéb üzemanyag használatát állapítják meg, vegyenek fel kihágási jegyzőkönyvet s ezt terjesszék fel a pénzügyminisztériumhoz.

A nagyváradi Szent Vince intézetben a Csodásérem ünnepét november 28-án tartják meg. Egész nap Szentségimádás, 9 órákor nagymise. Délután 5 órákor litánia lesz.

Hírek a nagyváradi Katalin-telepről. Vasárnap, november 27-én tartja a telep katolikussága a kis szentplomb búcsúját. Dél előtt 10 órákor főpapi szentmise, majd délután 4 órákor litánia lesz. December 8-án templomszentelési fordulót ünnepel a telep. December 9-én reggel fél 7-kor a megboldogult Zelinka János kanonokért mondanak gyászmisét a telep templomában.

Halálozás. Lengyel Imre 76 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése 24-én délután 3 órákor lesz a Rulikovszky-temető Steinberger-kápolnából. (Caritas.)

Izsó Sándorné sz. Polgár Róza Nagyváradon 41 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután fél 4 órákor lesz a General Holban-utca 36. számú gyászházából. (Erdélyi „Concordia“.)

A nagyváradi Allatvédő Egyesület ezúton értesíti egy tagjait, mint azokat akiket ügyünk és működésünk érdekel, hogy a havi összejövetelét, amelyen a kifejtendő téli programot akarnánk megbeszélni, november 24-én délután 6 órától fél 8-ig tartjuk a Novomeszky-cukrászdában, Saspassage alatt és kérjük az érdeklődők szíves megjelenését.

Nyilttér *)

Kertész Géza, Colonia Josia 47-utca 4. szám alatt levő fűszerüzletét átvettem. Kérem nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 3 nap alatt jelentésük be, mert későbbi bejelentéseket tudomásul nem veszek.

Cser M.

Nagyvárad, Str. Axenta Sever Nr. 3.

* E rovatban közlöttékért sem a szerkesztőség sem a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

A színházi iroda hirdetményei:

— **Nem leszek hálátlan.** Csütörtökön este bucsuzik Nagyvárad közönségétől a Thália kiváló operett együttese Szilágyi László és Márkus Alfréd óriási sikeres operettjében a „Nem leszek hálátlan” újdonságban.

— **Julia.** Csütörtökön délután 5 órákor olesó menyákkal a ciklus utolsó délutáni előadásában kerül színre a nagyszerű operett újdonság, Krémer Mancival a címszerepben.

MŰSOR:

Csütörtök délután 5 órákor: **Julia.** (Olesó menyákkal.)

Csütörtökön este 9 órákor: **Nem leszek hálátlan.** (Harmadszor.) Utolsó bucsuelőadás.

ÉRTESETÉS

Olvasóinkat és hirdetőinket tisztelettel értesítjük, hogy az apróhirdetések „Házasság” és „Levelezés” rovataiba hirdetések egyelőre nem vehetünk fel és a „Szerkesztői Üzenetek” rovatban feleleteket senkinek nem adhatunk.

A KIADÓHIVATAL.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület közgyűlése

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán tartotta meg a Királyhágómelléki Református Egyházkerület évi rendes közgyűlését, amelyen Sulyok István püspök és dr. Thury Kálmán főgondnok elmőköltek. Sulyok István imája után dr. Thury Kálmán tartott megnyitó beszédet.

— Az egyház külső helyzete is akadályozza a hitélet fejlődését. Mégis az állami élet újabb olyan jeleket mutat fel, amely reményeket nyújt a megkönnyebbülésre és éppen ezért nem találna ildomosnak a sérelmek hangsúlyozását. Államsegéllyel az iskolák nyilvánossági jogának megadását, vallási összejövetelek szabadságának és a kerület elismerésével igen sokat lehetne kívülről is lendíteni a hitélet terén.

A továbbiakban a főgondnok meleg szavakkal emlékszik meg Sulyok István püspök nemrégiben megtartott 50 éves lelkesi jubileumáról és ez alkalommal a kerület nevében üdvözlí és Isten áldását kéri a püspökre.

Ezután a főgondnok a kerület közgyűlését megnyitja és a kerület alkotó tagjait üdvözlí.

A kerület közgyűlése ezután öfelségéhez, a miniszterelnökhöz és kultuszminiszterhez küldi üdvözlő táviratát a közgyűlés alkalmából.

Csernák Béla lelkesi főjegyző a szavazatbontó bizottság jelentését ismerteti, amelynek az eredménye, hogy kerületi világi tanácsbírává Domokos László nyug. kúriai bíró, kerületi aljegyzővé pedig dr. Borbély Lajost választották meg.

Ugyancsak megválasztották kerületi tanítói képviselőkké Kilin Sándor, Szőke József, Herczeg Kálmán és Kósa Károly tanítókat, zsinati póttagokká pedig Kiss Károly lelkeszt és Olosz Lajos egyházmegyei gondnokot. Domokos Lászlótól és dr. Borbély Lajostól Sulyok István püspök kiveszi a hivatali esküt és őket melegen üdvözlí új hivatalukban. Az üdvözlést Domokos László tanácsbíró közölte meg keresetlen szavakban.

Ismerteti ezután Csernák Béla az igazgatótanács évi működését, illetve határozatait. A vallásiügyi miniszter rendelkezéseit, többek között a tudósbajban szünetelő egyházi tisztviselőkre vonatkozólag, a segédlelkészekre és a történelmi műemlékekre vonatkozó határozatait az igazgatótanács tudomásul vette, határozott ezenkívül az igazgatótanács a Baldácsy-alan hovatfordításáról, az egyházi tisztviselők nyugdíjügyeiről, a tanári fizetések rendezéséről és több más adminisztratív ügyről.

A helügyminiszterrel a vallásiügyi miniszter közbenjárására az egyházi testületek közgyűlését és vallásos összejöveteleket illetőleg rendeletet adott a megyei prefekturáknak, hogy a közgyűlések és összejövetelek szabadon legyenek megtartathatók, de ha azokon a miniszteri intézkedéseket nem tartanak tiszteletben, küldjön azonnali jelentést a miniszteriumhoz a megvételről. A püspök kérte, hogy a belmészírók szabad mozgására vonatkozólag is adjon ki a miniszterium hasonló rendeletet. Ezt a bejelentést a közgyűlés szintén tudomásul veszi.

Az egyházi főhírószámban a kerület részéről a közgyűlés Sulyok István püspökön és dr. Thury Kálmán főgondnokon kívül ismét Csernák Béla főjegyzőt, Ajtay Gábor tanácsbíró küldi ki rendes és Vadai Béla esperest, valamint Kölcsey Ferenc egyházmegyei gondnokot póttagoknak.

Ismerteti ezután az előadó, hogy Makkai Sándor volt püspök egy régi javaslata szerint a teológiai kiképzést egy V. évfolyammal egészítették ki.

A kerület közgyűlése tudomásul vette az V. teológiai tanév bevezetését, de ragaszkodik ahhoz, hogy a reform életbeléptetése az egvetemes zsinat által véglegesíttessék, a teológusok ügyében pedig úgy döntött, hogy azok csak az abszoluteriumok elnyerése után, vagyis az V. évfolyam elvégzésétől számított 2 év felmutatásával lehessenek lelkészeknek megválaszthatók.

Ugyancsak Csernák Béla olvasta fel Sulyok István püspöki jelentését.

Sulyok István jelentésében hangsúlyozta, hogy az egyház ügyeiben az utolsó év folyamán figyelmet érdemlő emelkedés, vagy hanyatlás nem mutatkozott. Az ügykezelés zavartalan menését bizonyítja, hogy az elesett szegények gondozására 199.937 lejt, a szegény iskolás gyermekek segítésére pedig 491.274 lejt fizettek ki.

Emellett a nagyváradi egyházközeég a nagy költéséggel átépített Lőránffy Zsuzsanna árvaházban 26 gyermeket helyezett el, míg a szegényházban 16 elaggott szegénynek adott menedéket. Az iparostanulók otthonában 50–55 ifjú áll gondozás alatt. Az adakozási közéég bizonyította, hogy az egyház 2.421.238 lejt bevételzett. Ezzel szemben sajnálatos, hogy az állami segítség hiányában a gyülekezetek lelkészeknek és tanítóknak jelentősen kevesseggel maradtak hátralekban.

Sulyok István püspök a továbbiak során az egyház nemzeti adatait ismertette, majd jelentésének utolsó soráiban, Bernády Györgyről emlékeztet meg kegyeletesen.

A kerület pénzügyi kérdésekkel összefüggő

jelentéseit, költségelirányzatát, nyugdíjintézkelt összefüggő kérdéseit, a „Református Jövő” című lap számadásait és más anyagi természetű ügyeket Vargha László kerületi pénztáros ismertette a közgyűlés előtt.

Dr. Soós István a kultuszminiszternek a szektákról szóló leírata kapcsán javasolja, hogy a közgyűlés a rendelkezéseket tudomásul veszi, de amennyiben a vallás szabadságát érintő mozzanatokat észlelné a rendelet alkalmazása körül, azok orvoslása végett a kerület haladéktalanul tegyen lépéseket a kultuszminiszteriummal és arról a jövő közgyűlésen tegyen jelentést. A javaslatot a közgyűlés azzal teszi magáévá, hogy az új egyházitörvény egyes pontjaira vonatkozólag bizottságot küld ki. E bizottság felhatalmazást kap, hogy a törvény érelemes pontjainak megváltoztatását kérelmezze a vallásiügyi miniszteriummal.

Kursinszky Kálmán tanügyi tanácsos az iskoláügyeket terjesztette a közgyűlés elé. A kerület elhatározta, hogy memorandummal fordul a közoktatásiügyi miniszterhez és a kisebbségi kormánybizottsághoz, amelyben a tanítók ötvényszázelékos vasuti kedvezményének és a nyugdíjazásuk mielőbbi rendezését kéri.

Elhatározta a közgyűlés azoknak a magyar tagozatu állami iskolák megnyitásának sürgetését, amikre a kisebbségi statutum jogot ad s amelyek, mint ismeretes, a németlakta erdélyi területeken már meg is nyitlak. Memorandummal fordul a közgyűlés a miniszterhez a felekezeti középiskolák ügyében is. Kérni fogja az iskolák ama jogának érvényesítését, hogy a növendékek anyanyelvükön tehessenek érettségét. Kéri azon iskolák nyilvánossági jogának elismerését is, melyek helyzete ma még nem nyert tisztázást. Végül bizottságot jelöltek ki az új magyar nyelvű tanítási terv előkészítésére. A szatmári leánygimnázium mellé pedig internátus létesítését határozta el a közgyűlés.

Több adminisztrációs ügy megbeszélése után a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen résztvett egyházi és világi tagok tiszteletére Sulyok István püspök adott közönbédet a Református Otthon étkező helyiségében.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás

előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barier 5. szám. Po-zvány-telep.

Butorozott

utcai szoba kiadó. — Nagyvárad, Nic. Jiga-utca 11-A.

Kiadó

szépen butorozott különbejáratu utcai szoba 1 vagy két személy részére. — Nagyvárad, Parcul Carmen Sylva No. 30.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Zongora

eladó. Nagyvárad, Str. Bratianu 27. szám.

Eladó

3 szobás, hálós, konyhával, élőkamarrával, pincelakással, mellékhelyiségekkel és kerttel. Nagyvárad, Str. S. Zsigr 47.

Törvényszék

mellétt legmodernebb magánház 4 szobás összkomforttal 600.000 lejtért nagyon sürgősen eladó. Horváth ingatlaniroda, Nagyvárad, Blv. Regele Ferdinand 16. szám.

Tolókosci

használt állapotban, betegnek megvételre kerestetik. Cim: Nagyvárad, Str. Stroescu 1.

Eladó

egy nutria bunda, magasabb termetre. Nagyvárad, Cuza Voda-utca 62. szám. Kapu alatt halra.

Allást keres

szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek

ajánlkozik perfekt főzőnő, vidékre is. Burik-né, Nagyvárad, Str. Simion Barnutiu 30.

Intelligens

nő elmenne gyermek mellé, magános nő vagy könnyebb beteghez, esetleg délutánra is. Cimet a kiadóba ker

Fatisztviselő

állást keres pénztárosi, könyvelői gyakorlattal. Cim a kiadóban.

Jól

főző szakácsné vidékre is elmenne. Kovács Ágnes, Nagyvárad, Strada Tache Jonescu 31.

Különféle

szavanként 3 lei

Értesítés

Műhelyemet áthelyeztem Nagyvárad Piata Mihail Viteazul 7. sz. alá. Kelemen közörs.

LEGUJABB

Uj alakulások a magyarországi kormánypártban

Félhivatalos magyarázat a legutóbbi eseményekről.
A feudalizmus és a zsidó kapitalizmus kezdett támadást
Imrédy miniszterelnök ellen

Budapestről jelentik: A kormánypárti „Esti Újság” a következő indokolást fűzi a Nemzeti Egység pártjában történt eseményekhez.

Imrédy miniszterelnök reformtervei robbantották ki a válságot. Tudvalévő, hogy a nyár folyamán a kaposvári beszédben a miniszterelnök bejelentette, hogy milyen reformtervekkel kíván a Ház elé jönni. E bejelentés után kitört a világpolitikai válság s így ezeknek a javaslatoknak megvalósítása kitolódott. A válság megoldódott és akkor újból nagy erővel léptek fel a különféle mozgalmak a miniszterelnök ellen. A mozgalom mögött a feudalizmus és a

zsidó kapitalizmus offenzívája állott. Az új honvédelmi törvény, a földbirtokreform és a zsidókérdés újabb rendezése nagy visszatetszést szült a kormánypárt jórésében. A latifundiumok, a nagybirtok hívei és érdekeltei kétségbeesett csalódással látták, hogy Imrédy eltökélte magát a földkérdés megoldására és a zsidó nagykapitalisták páni félelemmel néznek a miniszterelnökre, aki második kormánya megalakítása után azonnal összehívta a kormánypárt zsidóbizottságát, hogy új javaslatokkal álljon a nemzet közvéleménye elé.

Nagyérdekességű ülés a magyar képviselőházban

Támadás a miniszterelnök ellen, amiért új vezér akar enni.
Imrédy válaszol a vádakra

Budapestről jelentik: Szerdán délelőtt 10 órakor nyitotta meg a képviselőház ülését Korniss Gyula elnök. Az üléssteremben Eckhardt Tibor feltűnő üdvözléssel köszöntette a kormánypárti disszidensek vezérét Sztranyavszky Sándor volt minisztert. Korniss Gyula házelnököt is, (aki szintén kilépett) úgy a disszidensek, mint a kisgazdapárti képviselők, valamint az ellenzék egy része fölállva üdvözölte, csak a kormánypárt, Matolcsyék és a kereszténypárt fogadta ülve.

Az ülés megnyitása után Imrédy miniszterelnök kormányzói kéziratot nyújtott át a ház elnökének. A ház minden tagja feszült csendben várta a kézirat felolvasását, de kiderült, hogy csak Imrédy múlt heti lemondásáról és újbóli kinevezéséről szól a kormányzó irata.

Napirend előtt Sztranyavszky Sándor szólalt fel. Bejelentette kilépését az Egység-pártból. Hangoztatta, hogy kétsége merült fel aziránt, vajjon az ország vezetői a párttal összhangban kívánják-e tovább vezetni az ország ügyeit. Elsősorban a miniszterelnök személye iránt támadtak ilyen irányú kétségei. Nem tagadja, hogy illetékes ajkáról hangoztak el megnyugtató kijelentések. Semmi akadály sincs annak, hogy parlamentáris uton kormányozzák az országot, mely enélkül lelki válságba süllyed. Felhívást intéz valamennyi képviselőhöz, hogy tömörüljenek és tömörítsék a magyar erőt a magyar jövő megmentése érdekében, egységes és teljes nemzeti összefogásban.

— Nevezhetnek bennünket — mondotta — öreg csákyásoknak, zsidó bérencenek, mégis járjuk a magunk utját meggyőződésünk szerint.

Ezután Eckhardt Tibor szólalt fel. Hangoztatta, hogy a Független Kisgazda Párt osztja Sztranyavszky aggodalmait. Nem a kormánnyal, hanem Imrédyvel szemben bizalmatlan. Isten hatalmas eredményekkel juttatta az országot Imrédy kormányzása alá. A miniszterelnök olyan főnyereményt nyert meg, amelynek sorsjegyét mások fizették ki. A bizalmatlan légkör miatt, Imrédy a felelős. Új vezérre nincs szüksége az országnak, mert van vezére, de a miniszterelnök munkájára szükség van, mert bár itt nem az a helyzet mint Németországban, de a miniszterelnöknek egy Schacht szerepét kell betöltenie.

Eckhardt után Imrédy miniszterelnök szólalt fel. Beterjesztette a felvidéki képviselők és szenátorok behívásáról szóló törvényjavaslatot, majd válaszolt a napirend előtti felszólalásokra. Hangoztatta, hogy feladatának elvégzésére azért vállalkozott, mert azt az államfő kívánta. Ha távoznia kell, zokszó nélkül távozik. A kormányzóhoz nemcsak tehetség kell, hanem bizalom is. Nem akar vetélykedni, nem is tehetné az alkot-

mányos országban. A jogfolytonosság és alkotmányosság tiszteletbentartása mellett csupán bizonyos köreszmék bevezetését tartja szükségesnek. Ki kell különböztetni azokat a jelenségeket, amelyek a parlament tekintélyét aláássák. Nincs szükség arra, hogy napokon át üres padsorok mellett tárgyaljanak a parlamentben. A parlament szerepe az, hogy megszabja a kormányzás irányelveit.

— Az a vád hangozott ellenem — mondotta — hogy az ország szekerét lejtőre vittem. Nem tu-

Az összes nemzetközi kérdések megvitatására kerülnek a párizsi angol-francia találkozóra

Azt is megbeszéljük, hogy Anglia és Franciaország nagykövetséget létesít Romániában. — A középeurópai helyzet és a Népszövetség sorsa. — Francia és német sajtóvélemények a találkozóról

Párizsból jelentik: A sajtó nagyrésze hangoztatja, hogy az angol államférfiak párizsi látogatása az angol-francia egyetértést erősíteni fogja. A „Paris Soir” című kormánylap részletes közlést hoz a Chamberlain és Halifax látogatása alatt megbeszélésre kerülő kérdésekről. Köztük van a közös fegyverkezés, a spanyol ügy, a francia-német és angol-német viszony, a középeurópai helyzet, angol és francia nagykövetségek létesítése Romániában, s legvégül a Népszövetség jövője. A lap szerint Németország hivatalosan még nem jelentett be semmi gyarmati igényt, s így erről a párizsi találkozón nem is fognak tárgyalni. A „Ce Soir” című lap szerint az angol államférfiak látogatása újabb állomás fog lenni a müncheni egyezmény alkalmával megkezdett lemondások utján.

A látogatásra a parlamenti körökben is felkészülések történnek. A képviselőház külügyi bizottsága hoeszabb ülést tartott, amelyen a látogatás során szóba jöhető összes kérdésekről beható megbeszélést folytattak. A bizottság külön is kifejezte megelégedését afölött, hogy a kormány részéről határozott kijelentések történtek a francia gyarmatbirtokok integritásának megvédése mellett.

Párizsból jelentik: A szenátus gyarmatügyi bizottsága hivatalos közleményben hangoztatja, számít arra, hogy a kormány szembe helyezkedik minden idegen követeléssel, amelynek az le-

dom, mire értette ezt Sztranyovszki, ezért erre nem is felelhetek. Az alkotmányosság és jogfolytonosság mellett rendre és fegyelemre van szükség. A felforgatást semmilyen formában nem tűröm. Átvettem Darányi programját és abból különösen a hadsereg fejlesztésére fordítok nagy gondot. Tény az, hogy ma már százazrekre rugó, jól felszerelt hadseregünk van. Augusztustól október közepéig a háború veszélye fenyegetett. Fel kellett erre készülnünk, igyekeznünk kellett az a veszélyt elhárítani. Nem érdemképpen hozom fel, — de nagy munka volt, ami teljesen igénybevette a kormányt. Nagy munka volt, amíg eljutottunk november másodikáig.

Imrédy ezután felsorolta az áralakulást, a kartellek rendszabályozását és a sajtó ügyében hozott reformokat. Hangoztatta, hogy szükség van a hadsereg további fejlesztésére, mert súlyos idők állnak előttünk, amire az országnak fel kell készülnie. Olyan eszellemet kell teremteni az országban, hogy a visszatérő kisebbségek meleg és nyugalmas otthont találjanak.

A továbbiakban külpolitikai kérdésekre tért át és leszögezte, hogy arról nem kell sokat beszélnie, mert azt Kánya külügyminiszter már ismertette. Jelenleg a ruszin-kérdés a legfontosabb kérdése az országnak. Meg kell találni a kérdés rendezését, de még korai volna erről részletesen beszélni. Imrédy miniszterelnök beszéde a napunk zártakor még tart.

MUSSOLINI NÉPSZAVAZÁST AKAR A KÁRPÁTOROSZ FÜLDÖN

Londonból jelentik: Angol lapértésülések szerint Olaszország felülvizsgálás alá kívánja venni a bécsi határrendezést és a kárpátori földön népszavazást akar végbevitetni. Ciano külügyminiszter jövőheti varsói útja ennek békés keresztülvitelét fogja megbeszélni Beck külügyminiszterrel. Angol diplomáciai megfigyelők úgy tudják, hogy Mussolini hajthatatlan és végleges kivánsága a közös magyar-lengyel határ létrejötte.

Blücher szovjet tábornagy a kínai főhadiszálláson

Newyorkból jelentik: A vezető amerikai lapok nagy szenzációt közölnek. Eszerint Blücher tábornagy, a távolkeleti szovjet haderő volt főparancsnoka, Csang-Kai-Sek főhadiszállásán tartózkodik. A lapok szerint a tábornagy letartóztatásáról szóló moszkvai hírt csak komédia volt, mellyel leplezni akarták Blücher kínai megbízatását.

MITŐL FÜGG A NÉMET-ANGOL JÓVISZONY?

Berlinből jelentik: Göbbels birodalmi propagandaügyi miniszter kedden a Kroll operában beszédet mondott. Ennek során szóvá tette a zsidó kérdést is és kijelentette, hogy Anglia, ha bárárságot akar kötni Németországgal, ezt ne tegye függővé Németország belpolitikai viszonyaitól. A zsidóság magatartása Németországban gyors és gyökeres megoldást követelt.

A „Börsenzeitung” a francia-angol párizsi találkozóról írva, azt fejtegeti, hogy a megbeszéléseken az lesz a főkérdés, vajjon folytassák-e a fegyverkezések fokozását, vagy hozzákezdjenek a leszerelések valamely módjának a megkísérléséhez. A lap szerint a megbeszélések inkább a fegyverkezések fokozása irányában fogják vinni az elhatározásokat. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” arról szól, hogy a párizsi találkozás alkalmával lesznek ugyan eltérő nézetek, de csak lényegtelen kérdésekben. Alapul azt kell venni minden további számíthatóhoz, hogy az angol-francia tengely éppen olyan erős, mint a Berlin-Róma-tengely.